

BEZPŁATNE CZASOPISMO POLONIJNE UKAZUJĄCE SIĘ W NIEMCZECH | "KONTAKTY" | IN POLNISCHER SPRACHE FÜR DEUTSCHLAND

KONTAKTY®

NR 369 | LISTOPAD | 2025

1995-2025

TEL.: 030 / 324-16-32, FAX 030 / 375-91-850

e-mail: webmaster@kontakty.org

www.kontakty.org

Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej
w Berlinie

Projekt jest współfinansowany
ze środków polonijnych
Ministerstwa Spraw Zagranicznych,
za pośrednictwem Ambasady RP w Berlinie

Jeszcze Polska nie zginęła...
1918-2025

PŁOMIEŃ NIEPODLEGŁOŚCI

Z okazji ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI
zapraszamy na ognisko w **sobotę, 15.11.2025 r.**
do Reiterhof-Qualitz-Domaradzki na Lübars,
przy Zabel-Krüger-Damm 229, 13469 Berlin.

O godzinie 17.00 zapalimy
PŁOMIEŃ NIEPODLEGŁOŚCI,
aby uczcić polskich bohaterów.

Będzie okazja przy akompaniamencie gitary i akordeonu
do odśpiewania pieśni legionowych i patriotycznych.

Przy blasku ognia zapraszamy
na grochówkę z kociołka i grzane wino.

Zarząd Polskiej Rady
Związków Krajowych w Berlinie

GRAJ RAZEM Z NAMI! **34** wieloletnia tradycja **FINAL SZTAB**

**OTWARTE SPOTKANIE
WOLONTARIUSZY**

23 LISTOPADA

GODZ. 16:00

PTS "OŚWIATA" w Berlinie

Lichtenrader Str. 42

12049 Berlin

ZAPRASZAMY!

Drogie Czytelniczki, Drodzy Czytelnicy!

Listopad w Berlinie to czas szczególny – miasto zwalnia, ulice nabierają złotobrzązowych barw, a poranne mgły otulają nas cichym spokojem. To doskonały moment, by dać się ponieść jesieni: spacerować po parkach wśród szeleszczących liści, zatrzymać się przy kubku gorącej kawy i pozwolić myślom płynąć wolniej.

Choć dni stają się krótsze, kulturalny puls miasta nie słabnie ani na chwilę. Wręcz przeciwnie – Berlin zaprasza nas w listopadzie do odkrywania świata nauki, sztuki i muzyki w wyjątkowej atmosferze. Na początku miesiąca startuje **Berlin Science Week**, święto nauki i innowacji, które łączy badaczy, artystów i ciekawych świata. W tym samym czasie odbędzie się **Berlin Freedom Week**, przypominający o sile wolności i solidarności – warto uczestniczyć w wydarzeniach, które odwołują się do wspólnej europejskiej historii i ducha demokracji.

Dla spragnionych świątecznych nastrojów już w połowie miesiąca otwiera swoje bramy **Christmas Garden Berlin** – magiczne ogrody świateł, które co roku zamieniają park botaniczny w bajkową krainę pełną kolorów i muzyki. A miłośników jazzu ucieszy **ReJazz Festival**, który w tym roku zapowiada wyjątkowo ciepłe, soulowe brzmienia – idealne na chłodne, listopadowe wieczory.

Zatrzymajmy się więc na chwilę w biegu codzienności. Złapmy oddech, otwórzmy się na piękno jesieni

i pozwólmy, by Berlin – nasz wspólny dom – znów nas zainspirował.

Z serdecznymi pozdrowieniami,

Redakcja

Spis treści

PRAWO / ADWOKACI	str. 7
TEUMACZE	str. 9
NIERUCHOMOŚCI - kupno, sprzedaż, wynajem	str. 9
FINANSE / KSIĘGOWOŚĆ / UBEZPIECZENIA	str. 11
NAUKA / PRACA	str. 14
ZDROWIE	str. 17
USŁUGI / INNE	str. 23
MATRYMONIALNE / TOWARZYSKIE	str. 25
MOTORYZACJA / TRANSPORT	str. 26

POLISH *Pleasure*

🕒 OD: 23H

LINE UP
DJ SK99
DJ MA-CHECK
DJ BARTEK

POLISH HIT MUSIC
ALLTIME FAVORITE
CLASSICS

SOBOTA 08. LISTOPADA 2025

TIFFANY
BAR | CLUB | EVENT
ROSMARINSTRASSE 8, BERLIN - MITTE

☎ DE 0176 61461426 📞 PL 0176 36331239

POLISH *Pleasure* **ANDRZEJKI**

🕒 OD: 22H

LINE UP
DJ SK99
DJ MA-CHECK
DJ BARTEK

POLISH HIT MUSIC
ALLTIME FAVORITE
CLASSICS

PIĄTEK 28. LISTOPADA 2025

TIFFANY
BAR | CLUB | EVENT
ROSMARINSTRASSE 8, BERLIN - MITTE

☎ +49 178 4081646 📞 +49 176 36331239

Sonderbar MAZURY

ZAPRASZA 29.11 OD GODZINY 20:00
NA IMPREZĘ ANDRZEJKOWĄ Z DOBRĄ MUZYKĄ,
ZABAWAMI I ZIMNYM BUFETEM

Rezerwacja pod nr tel.: 030 65778833
lub przez FB @Sonderbar Mazury

Karl-Marx-Str. 20, Neukölln, 12043 Berlin

B. BRANDENBURG MUSEUM
für Zukunft, Gegenwart
und Geschichte

Jarmark i Festyn Gwiazdkowy

20. bożonarodzeniowe spotkanie z Polską
5. - 7.12.25 • www.brandenburg.museum

Nela (część 1): “Film można by nakręcić”

15 sierpnia 1988 - tego dnia po raz pierwszy opowiedziałem naszą historię. Żołnierz sektora amerykańskiego w obozie dla uciekinierów w Marienfelde, który jej wysłuchał, powiedział tylko jedno zdanie: „Man kann über diese Geschichte einen Film drehen”. To zdanie po dziś dzień nie dawało mi spokoju. Dzielę się więc tą historią, chcąc ocalić ją od zapomnienia.*

21 sierpnia 1944

Jest lato 1944 roku. Alianci bombardują Düsseldorf i inne większe miasta Niemiec. Goebbels, za rozkazem Hitlera, wydaje nakaz opuszczenia Berlina przez matki z dziećmi i kobiety ciężarne. Decyzja dotyczy setek osób, w tym Gertrudy — matki dwojki chłopców, w zaawansowanej ciąży. Instrukcje z góry mówią o udaniu się w kierunku wschodnim. Transportami wojskowymi i różnymi środkami lokomocji ludność Berlina ucieka. Na wschód udaje się więc też matka mojej żony, wtedy jeszcze będąca z nią w ciąży. Ucieka z Berlina wraz ze swoim kilkuletnim synem Detlefem.

Docierają do Ostrowa Wielkopolskiego, skąd trafiają do Pleszewa. Ta podróż z Berlina musiała więc trwać długo, ponieważ bombardowania zaczęły się wczesnym latem 1944 roku, a wydarzenie, do którego dążę, miało miejsce 21 sierpnia. Tak więc w Pleszewie Gertruda nagle czuje się gorzej — przychodzą bóle porodowe i trzeba szukać miejsca na rozwiązanie. Jedyным schronieniem w tym zupełnie obcym miejscu okazuje się być apteka. I to właśnie tam, wśród półek z lekarstwami, na zimnej posadzce — jako Karin Elke — rodzi się moja żona. W aptece państwa Suchockich. Schronienie matce w pogołu i niemowlakowi daje więc pani Wanda Suchocka — matka Hanny Suchockiej, jak się później okaże — prawej ręki premiera Tadeusza Mazowieckiego za czasów prezydentury Lecha Wałęsy.

Wkrótce po narodzinach małej Karin następuje zmiana frontu — oznacza to dosłownie, że wschód, czyli Warszawa, Polska stają się niebezpieczne — bo nadciągają

Mały Wiesław z rodzicami

Rosjanie — a bezpieczniejszy wydaje się zachód. Ludziom wysłanym kilka miesięcy wcześniej z Berlina na wschód zaleca się powrót. Gertruda z dwójgiem dzieci, w tym z małym noworodkiem, decyduje się na drogę w kierunku Berlina. Na własną rękę, bez niczyjej pomocy, pieszo, ponownie wybierają się w podróż. Kiedy docierają do miejscowości Wschowa, ponad sto kilometrów od Pleszewa, lituje się nad matką z dziećmi niemiecki żandarm. Widząc wycieńczenie Gertrudy, która w międzyczasie choruje na szkarlatynę, rozkazuje właścicielowi furmanki, by wziął na wóz przynajmniej dzieci. Woznica otrzymuje polecenie przewiezienia dzieci do Berlina. Matka, jak się później okazuje, zostaje przewieziona tam ambulansem sanitarnym. Niestety jedynie ona dociera na zachód. Jej dzieci bowiem zostają wysadzone przez woźnicę wkrótce po tym, jak ładuje je na wóz. Z niewiadomych przyczyn, wyrzuca na kilkumiesięczną Karin i małego Detlefa na zakręcie przy wyjeździe ze Wschowy. W sam środek zimy i siarczystego mrozu.

23 lutego 1945

To było 23 lutego 1945. Kiedy wojska radzieckie wyzwoliły Wschowę — bo może trzeba doprecyzować, że Wschowa była wtedy pierwszym niemieckim miastem za granicą polsko-niemiecką — czerwonoarmści usłyszeli dochodzący z pustostanu płacz dzieci. To Detlef płakał tak, że było go słuchać aż na ulicy. Powtarzał ponoć z uporem, że mama poszła tylko na chwilę, poszła, żeby kupić im konika. Żołnierze wyciągnęli dzieci z pierwszego piętra budynku, który stoi do dziś przy ulicy Wolsztyńskiej. Zanieśli je do Caritasu, gdzie trafiły pod opiekę siostry M. Iwony Król — dla której, nota bene, stosunkowo niedawno, bo w 2003 roku, otwarto proces beatyfikacyjny. Wtedy siostra wzięła tę dwójkę zmarzniętych dzieci, nakarmiła je i zapewniła im opiekę — dostały mleko i czuły się, jak mówią Niemcy, po prostu wohl. W osrodku tym przebywało już wtedy mnóstwo innych dzieci: sieroty z Powstania Warszawskiego, dzieci repatriantów ze wschodu i inne, które trafiały tam wskutek wojny.

W tym czasie na wschód, od strony Polski, napływają do Wschowy pierwsi osadnicy. Jako jedni z pierwszych zjawiają się M. i F. Krzyżaniakowie — później będzie to bardzo znane małżeństwo w tej małej miejscowości. Państwo Krzyżaniakowie nie mają dzieci i wpadają na pomysł, żeby adoptować pociechę. Udają się do więc Caritasu — i tam pierwsze pytanie, które pada, jest o narodowość — czy to musi być polskie dziecko? Nie musiało. No i w taki oto sposób mała Karin stała się córką państwa Krzyżaniaków.

Przy okazji chrztu pojawił się jeszcze oczywisty problem — kogo wziąć na matkę chrzestną. Padło na panią Stanisławę Gerek — już wtedy bardzo znaczącą postać w tej miejscowości. Taki był wtedy zwyczaj, by na chrzestnych wybierać ludzi cieszących się estymą. Matką chrzestną zostaje więc pani Gerek — rodzona matka Bronisława

Geremka, późniejszego ministra spraw zagranicznych i przewodniczącego Rady Europy. Przy chrzcie mała Karin dostała imię Aniela, a nazwisko przejęła już od swoich nowych rodziców, więc zaczęła nowy etap życia jako Aniela Krzyżaniak. Właściwie to Nela, tak na nią mówiliśmy. Chociaż pełne imię miała bardzo akuradne, bo rzeczywiście całe życie wyglądała jak aniołek.

Jej starszy braciszek Detlef również został ochrzczony — dostał imię Stanisław Wschowiński, bo we Wschowej go znaleźli. Państwo Krzyżaniakowie dostali mieszkanie na głównej, poniemieckiej ulicy i otworzyli cukiernię — piękną cukiernię „Pod Murzynkiem”. Do dziś ten murzynek tam stoi. Ze względu na swoje zobowiązania związane z prowadzeniem cukierni, nie zdecydowali się na adopcję Stanisława. Pozostawał więc pod opieką sióstr i Caritasu. Aniela całe swoje późniejsze życie wspominała, jak brat przychodził pod okna jej nowego domu, by choć na chwilę ją zobaczyć. Tak tęsknił.

Równolegle do tych wydarzeń, w wagonach bydlęcych, do Wschowej z Kresów przyjeżdżam ja z moimi rodzicami. Tato miał pięciu braci i trzy siostry. Wszyscy bracia uczestniczyli w II wojnie światowej. Poszli, że tak powiem, na pierwsze wezwanie. Niektórzy prości żołnierze nie wiedzieli nawet, co to jest służyć u generała Andersa, a co to służyć u generała Berlinga. Mój ojciec walczył w polskiej armii Tadeusza Kościuszki. Przeszedł drogę od Lenina do Berlina. Był zawodowym kierowcą, nie zabił żadnego Niemca, zawsze to powtarzał.

I w ten oto sposób przecinają się nasze losy z Aniłą. Jako starszy od niej, chodzę do szkoły ze Stanisławem, czyli jej bratem. Razem też przysposobieni jesteśmy na ministrantów, więc siłą rzeczy spędzamy ze sobą sporo czasu. Nie pamiętam wiele z tego okresu, ale musiał być z niego miły chłopak. Przez niego nawiązuję znajomość z Nela. To akurat pamiętam dobrze, jak zobaczyłem ją po raz pierwszy — była wtedy malutka, bawiła się jeszcze w piaskownicy.

Wraz z rozpoczęciem edukacji szkolnej rozwijają się powoli nasze zainteresowania i kształtują charaktery. I tak się to ułożyło, że ja byłem związany ze sportem, z koszykówką, a Nela uzyskała od przybranych rodziców wykształcenie muzyczne — grała na pianinie, chodziła do szkoły muzycznej. No i chyba ten dwutakt obecny w sporcie i muzyce nas ostatecznie połączył. A może i mój upór, bo jako starszy musiałem się na nią trochę poczekać. Siostra Iwona, jak nas razem widywała, bo ona po całym powiecie jeździła na rowerze do chorych, to zawsze do mnie mówiła: "Tylko nie zrób krzywdy Anieli". Wziąłem sobie jej słowa mocno do serca.

19 czerwca 1965

Pierwszy na studia wyjeżdżam ja. Decyduję się na Akademię Wychowania Fizycznego w Poznaniu — chcę zostać trenerem koszykówki. Rozwijam swoją pasję i czekam na Nелę. Ona zaczyna studia na Uniwersytecie Poznańskim trzy lata później, kształci się na nauczycielkę historii. Ale żeby ktoś sobie nie pomyślał, że zamieszkujemy razem! To były inne czasy. Nela mieszka więc na stacji niedaleko AWF, przy ulicy Matejki. To sobie teraz trudno nawet wyobrazić, ale to studencie życie wtedy to była szkoła przetrwania, a taka stacja w latach '60 to nie było nic szczególnie przyjemnego. Mój tata woził Neli do Poznania walówkę od państwa Krzyżaniak. Wtedy to oznaczało właściwie kawalek boczu ze świnioobicia owinięty w gazetę, jakiś bochen chleba. Załatwiłem też Neli obia-

dy w stołówce AWF. O wszystko trzeba było wtedy sobie samemu zadbać, wyprosić, wystać, wywalczyć.

Umówiliśmy się z Nelą — pobieramy się po zdobyciu dyplomów. No i tak się nam spieszło, że ja z oczywistych względów pierwszy skończyłem studia, było to 20 maja 1965 roku, a niecały miesiąc później, od 19 czerwca mogłem już swoją Nelę nazywać żoną. Co to było za szczęście! Nela odebrała swój dyplom 23 maja 1967 roku, już jako Aniela Krzyżaniak-Zabko. Z oceną bardzo dobrą, oczywiście. Ona była później niesamowita w tym, co robiła — zdobyła wszystkie możliwe nagrody, wszystkie możliwe odznaczenia, medale ministra oświaty — ale najbardziej zawsze ceniła sobie listy, które pisali do niej byli uczniowie. Pani zobacz, co piszą: „My, Twoi wierni poddani chcemy być z tęsknotą przez Ciebie wspomniani. Choć czasem było tak, czasem siak, to wspólnych wrażeń i przeżyć nie było nigdy brak. Teraz, gdy już odchodzimy, pozwól, że za wszystkie niedociągnięcia Cię przeprosimy. Twoja III A”.

Byliśmy szczęśliwi. W 1966 roku urodził się nasz syn Jarosław, w 1972 roku — córka Magda. To były nasze najszczęśliwsze lata — żona była spełniona, miała pracę, ludzie ją podziwiali, przełożeni doceniali. Ja byłem początkującym trenerem koszykówki. Trenowałem między innymi kapitan reprezentacji Polski, Ilonę Mądrą. Moją pierwszą wychowanką była reprezentantka Polski Maria Faligowska-Dłużyk, która uczestniczyła w mistrzostwach Europy w Sanremo.

Na początku lat '70 odwiedza nas w Poznaniu po raz pierwszy brat Neli, Detlef, którego ja znałem przecież jako Stanisława Wschowskińskiego. Dowiadujemy się, że został odnaleziony przez matkę Gertrudę i zabrany przez nią do Niemiec. Strasznie trudne

miał tam życie, bo słabo mówił po niemiecku. Nie był akceptowany przez rówieśników, na rynku pracy traktowany był jak cudzoziemiec. W tym samym roku zaczynają też przychodzić do nas listy. Odszukuje nas rodzona matka Aniela, a właściwie to trzeba chyba powiedzieć — rodzona matka Karin. Moja żona nie była zadowolona — po pierwsze, nie chciała mieć kontaktu z Gertrudą, nie mogła jej wybaczyć, że ich porzuciła. Po drugie, Nela bardzo słabo знаła niemiecki — skąd miała znać język matki, skoro urodziła i wychowywała się w Polsce?

Gertruda jednak nie odpuszcza. Pisz listy i stopniowo zaczyna odwiedzać członków naszej rodziny. Nawiązuje kontakt między innymi z adopcyjną mamą Neli — panią Marię Krzyżaniak. Ona świetnie mówiła po niemiecku, wyjeżdżała od czasu do czasu do Berlina, żeby sobie trochę grosza dorobić. Pomagała wtedy w sklepie-delikatesach Rogacki, na Wilmsdorfer. Istnieje przecież do dziś. Ja jako nauczyciel, korzystając z przerwy wakacyjnej w szkole, również jeździłem do Berlina. Sezonowo, by coś odłożyć. Wtedy to już każdy powoli patrzył, jak by tu swój los polepszyć.

15 sierpnia 1988

Ze wszystkich stron obiecywano nam, że w Berlinie będziemy mieli lepiej. Neli, że odnowi kontakt z bratem, będzie bliżej matki, bo jej adopcyjna mama w międzyczasie zmarła. Okazało się też, że Nela ma rodzeństwo z linii ojca. To jest osobna historia. Więc nagle zaczęliśmy być częścią czegoś większego. No i większość tej odkrytej na nowo rodziny była na zachodzie.

Decyzja podjęła się właściwie sama. Zaczęliśmy od przepisania mieszkania w Poznaniu na syna, Jarosława. Nic mu więcej

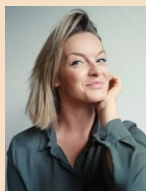
nie powiedzieliśmy. To nie były ruchy, o których się rozpowiadało. Kupiliśmy trzy bilety na pociąg do Berlina Zachodniego: dla Neli, dla mnie, i córki. Zapakowaliśmy niewiele. Na pewno psa — naszą czarną cocker spanielkę. Zuza się nazywała. Mieszkanie mieliśmy mieć załatwione w Berlinie. Siostra Anita, ta od strony taty Neli, mówiła, że to pestka. Ruszyliśmy więc pociągami na zachód.

*historia swojej żony zdecydował się podzielić Pan Wiesław Zabko. Druga część opowieści ukaże się w kolejnym wydaniu magazynu KONTAKTY.

Anna Burek

Mała Nela

FELIETON

Nazywamy listopad czasem zadumy. No i ma to sens, tym większy, że przecież trudno byłoby go na siłę nazywać miesiącem aktywności na świeżym powietrzu, lodów, celebrowania długich dni. No więc z oczywistych względów, które leżą gdzieś pomiędzy kalendarzową jesienią a ściśniętymi obok siebie w kalendarzu dniami zmarłych, zadusznym i niepodległości, sprzyja ten miesiąc tej zadumie. Sprawdziłam sobie więc z ciekawości, licząc na to, że nie zostanie przez Internet wyprowadzona z błędu, i nie myliłam się — zaduma nie ma w definicji żadnej wzmianki o przeszłości. To rozmyślanie, marzenia, pograżanie się w myślach, kontemplacja, a nawet — uwaga — marzenia! My jednak dumamy chyba jednak w listopadzie głównie nad tym, co było.

Nie winię za to nikogo, a może słusznej byłoby powiedzieć — nie rzucę kamieniem, bo sama w tych tygodniach z masochistyczną lubością oddaję się słuchaniu kliwowych piosenek młodości mojej mamy, paleniu świec i zdecydowanie zbyt wielu papierosów, wpatrując się w nicość. Myślę sobie o tym, jak to było kiedy — i to od koloru do wyboru: żyła babcia, wypadł mi

pierwszy ząb, wyprowadziłam się z domu, pierwszy raz jadłam pistacjowego rogała, skończyłam studia, wyleciałam pierwszy raz z roboty. Taplam się w tej przeszłości, bo mi w mniej wygodnie, bezpiecznie. Oswoiłam ją sobie, dopisałam sobie do większości przypadków — celowość, niewygodne fakty powciskałam w ciągi przyczynowo-skutkowe, dobre zbiegi okoliczności —

przypisałam swoim, po prawdzie całkiem marnym, zdolnościom manifestacyjnym. Oddać się zadumie nad tym, co teraz? O nie! Jakież to na ogół stresujące!

Zakupy na niedzielę, lista suplementów na zimę, ogarnięcie prezentu na zbliżające się urodziny człowieka, która ma wszystko i o niczym nie marzy. Skomplikowany projekt w pracy, wciśnięcie wizyty u lekarza w przerwę obiadową, przydałoby się na jakiś kurs językowy zapisać, no i może więcej się ruszać. Z Kasią nie widziałam się wieki, Sara ma chyba rocznicę ślubu za dwa tygodnie, miałam zadzwonić do ciotki wujka mamy. A gdy już

przebijam się przez lawinę myśli o tym, co (na) teraz, (na) już, w głowie pojawia się tylko jedna myśl: spać, odpocząć, nie myśleć.

Pochłonięci przez codzienność, oddajemy się przyjemności wspomniania tego, co było. Ewentualnie marzymy o tym, co by było, gdyby. Gdyby Radek z III a nie zostawił nas dla Marysi.

Gdyby tak jutro wygrać w lotka. A te tu i teraz małe życzenia? Wiemy, czego sobie życzyć na urodziny? Zdrowia, jasne. A poza tym? Kto z nas ma śmiałość przyznać na głos, że chciałby nauczyć się nowego języka, założyć galerię sztuki, wyjechać w podróż dookoła świata? Niewielu.

Marzenia do spełnienia jawią się nam jako kolejny dodatek do niekończącej się listy rzeczy do zrobienia. Trzeba by się za nie zabrać, coś w celu ich realizacji przedsięwziąć, może jakieś konto oszczędnościowe założyć, poświęcić zajęcia z jogi żeby w tym czasie może kurs rachunkowości zrobić. Za dużo roboty, marzenia nie do spełnienia. Lepiej nie zwracać sobie nimi głowy. Nie rozmyślać za dużo, nie mieć oczekiwań, nie tworzyć problemów sobie samemu.

Ocalić od zapomnienia. Pielęgnować pamięć. O tym też krzyczy dżdżysty listopad. Mam wrażenie, że tak skupiamy się na tym, co było i na tym, co będzie, że zupełnie zapominamy o tym,

że tak naprawdę jesteśmy tylko tu i teraz. I fajnie pamiętać smak soku z agrestu babci Krysi, dobrze pamiętać, że w tym roku przypada druga rocznica jej śmierci. Ale może więcej pożytku przyniosłoby wstanie z kanapy i odkopanie trendującego przepisu na racuchy, posypanie ich obficie cukrem pudrem, zjedzenie ich w trakcie rozmowy z bliskimi. Stworzenie sobie takiego teraz, które nie ustępuje w niczym temu, nad czym tak uporczywie dumamy. Skupienie się na tym, co jest. Nie — było, nie — będzie. Nasze dziś to nic innego jak to stresujące wczoraj jutro, miłe i bezpieczne jutro wczoraj. Wyciskając cytrynę do herbaty z imbirem, z trudem powstrzymując się przez wpisaniem tu zdania, by wyciskać życie jak ośmego cytrusa. Niech nam wszystkim to dumanie wyjdzie przede wszystkim przecież na zdrowie.

Anna Burek

WARTO WIEDZIEĆ

Nie ma rzeczy niemożliwych. Dopóki nie zmienimy perspektywy, wszystko wydaje nam się poza zasięgiem. W efekcie końcowym okazuje się, że było to całkiem lub względnie łatwe do osiągnięcia.

Gdy niewiedza staje się kluczem do sukcesu

Historia George'a Dantziga to jedna z tych anegdot, które brzmią zbyt dobrze, by mogły być prawdziwe. A jednak, jest w niej ziarno prawdy, które sprawia, że opowieść o matematyku z Berkeley stała się legendą. Opowiada ona o tym, jak **niewiedza może być największym sprzymierzeńcem** w dążeniu do odkrycia.

George Dantzig, urodzony w 1914 roku, był synem matematyka, ale sam początkowo nie wykazywał wyjątkowych zdolności. Jego droga do kariery akademickiej była długa i wyboista. Ukończył studia na Uniwersytecie Maryland, a następnie kontynuował je na Uniwersytecie Michigan. Dopiero w 1939 roku trafił na Uniwersytet Kalifornijski w Berkeley, by tam podjąć studia doktoranckie pod okiem słynnego profesora Jerzego Neymana.

W 1939 roku, Dantzig, student Uniwersytetu Kalifornijskiego, spóźnił się na wykład z rachunku prawdopodobieństwa. Gdy wszedł do sali, na tablicy zobaczył dwa zadania. Uznał, że to po prostu praca domowa. Spisał je i zabrał do domu. Przez kilka dni zmagał się z nimi. Były niezwykle trudne, ale Dantzig, wierząc, że są jedynie wymagającym zadaniem, nie poddał się. Znalazł rozwiązanie dla obu. Tyle że nie były to zwykłe zadania, a **dwa nierozwiązane otwarte problemy statystyczne**, nad którymi bezskutecznie głowili się najlepsi matematycy.

Siła myślenia poza schematami

Dlaczego Dantzigowi się to udało? Bo nie wiedział, że to niemożliwe. Nie obciążał go świadomość, że inni już próbowali i ponieśli porażkę. Nie ograniczał go żaden schemat, żadna konwencja. Do problemów podszedł z czystym umysłem, traktując je jak każde inne wyzwanie. To właśnie ta niewinność i brak presji pozwoliły mu dostrzec ścieżkę, której inni nie widzieli. Gdyby wiedział, że są to nierozwiązane problemy, prawdopodobnie zrezygnowałby już na samym początku, uznając je za zbyt trudne.

Historia Dantziga pokazuje, jak wielka siła tkwi w myśleniu poza schematami. Pokazuje, że czasem to właśnie niewiedza, brak uprze-

żeń i przekonania o niemożności, pozwalają dokonać wielkich rzeczy. Po tym przełomowym odkryciu, Dantzig obronił doktorat i kontynuował swoją karierę, stając się jednym z ojców programowania liniowego. To dziedzina matematyki, która zrewolucjonizowała wiele branż, od ekonomii po wojskowość.

3I/ATLAS: Czy to najstarsza kometa, czy może ... ?

Zaczął się od rutynowego odkrycia. 1 lipca 2025 roku astronomowie dostrzegli obiekt z dalekiego kosmosu – **3I/ATLAS**. Była to zaledwie trzecia taka „międzygwiazdna” wizyta w naszym Układzie Słonecznym. Naukowcy oszacowali, że obiekt ma 7 miliardów lat, co czyniłoby go najstarszą kometą, jaką kiedykolwiek widzieliśmy. Miałaby pochodzić z „grubego dysku” Drogi Mlecznej, czyli z najbardziej starożytnej części naszej galaktyki. Wydawało się, że to koniec historii.

Ale nauka lubi zaskakiwać. Z czasem pojawiły się nowe fakty, które zrodziły pytania tak dziwne, że ich autorom zarzucano by szaleństwo, gdyby nie byli poważnymi astronomami.

Kometa, która nie jest kometą

Pierwsze wątpliwości pojawiły się, gdy spektrometry wykryły w otoczcze 3I/ATLAS **parujący nikiel, ale bez śladów żelaza**. To zjawisko nie występuje w naturze. Nikiel i żelazo są jak bracia, powstają razem w supernowych. Oddzielenie ich wymaga zaawansowanej **metalurgii** i gigantycznych ilości energii.

Kolejna anomalia? Koma, czyli gazowa otoczka, komety jest w 95% wypełniona **dwutlenkiem węgla**, a jedynie w 5% wodą. To **odwrotność** tego, co znamy z komet z naszego Układu Słonecznego, które są z reguły lodowymi kulami.

Dziwny taniec w kosmosie

Jeśli myślicie, że to koniec, to najdziwniejsze dopiero przed nami. Okazało się, że 3I/ATLAS porusza się po niezwykle precyzyjnej trajektorii. Jej kurs jest tak dobrany, aby minąć Jowisza, Marsa i Wenus. To manewry, które wymagają absolutnej kontroli i są **niemożliwe do osiągnięcia naturalnie**.

Wisienką na torcie jest fakt, że kiedy 3I/ATLAS znajdzie się najbliżej Słońca, schowa się idealnie za naszą gwiazdą, stając się niewidzialna dla ziemskich teleskopów. To **idealna pozycja, by uniknąć szczegółowej obserwacji**, gdy jest najjaśniejsza i najbardziej aktywna. Dodatkowo, jej prędkość jest tak zawrotna, że żaden ziemski statek nie byłby w stanie jej dogonić.

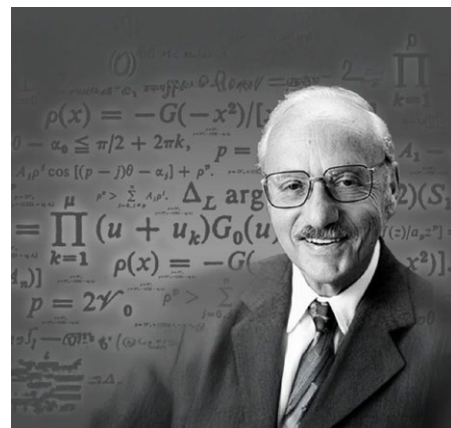
Prawda czy science fiction?

Czy wszystkie te zbiegi okoliczności to tylko przypadek? Czy może to, co bierzemy za najstarszą kometę w historii, jest w rzeczywistości sztucznie stworzonym obiektem? Statek-sonda, wysłany przez obcą cywilizację, która porzuciła na niej ziemskie minerały, byśmy my - ludzie - odebrali to jako naturalne.

Nagle zniknięcie i ponowne pojawienie się

Oryginalne obserwacje trajektorii komety 3I/ATLAS zostały przerwane przez niespodziewane i **natychmiastowe zniknięcie** obiektu z pola widzenia. Zdarzyło się to po wykonaniu precyzyjnego manewru w celu minienia Jowisza.

Kilka godzin później, **pojawienie się** komety zaobserwowano setki tysięcy kilometrów dalej, na kursie, który był zgodny z jej pierwotnym torem lotu, ale który nie byłby możliwy do osiągnięcia bez zastosowania **napędu** lub

technologii teleportacji. Zjawisko to sugeruje, że obiekt nie porusza się w sposób naturalny, ale zmienia swoją pozycję w przestrzeni.

Implikacje techniczne

To „zniknięcie i ponowne pojawienie się” jest kolejnym argumentem przeciwko teorii, że 3I/ATLAS jest naturalną kometą. Naturalne komety nie mogą teleportować się ani wykonywać tak precyzyjnych skoków w przestrzeni. Zmiana ich trajektorii jest możliwa tylko pod wpływem **gravitacji i procesów sublimacji** na powierzchni. Zjawisko teleportacji wymaga ogromnej ilości energii i jest uważane za koncepcję z pogranicza science fiction.

3I/ATLAS zostało potwierdzone przez wiele teleskopów, zarówno naziemnych, jak i kosmicznych. Pierwsze obserwacje, które doprowadziły do jego odkrycia, zostały wykonane przez system

ATLAS (Asteroid Terrestrial-impact Last Alert System). Po wstępnym zgłoszeniu, obiekt jest śledzony i badany przez różne teleskopy na całym świecie, w tym:

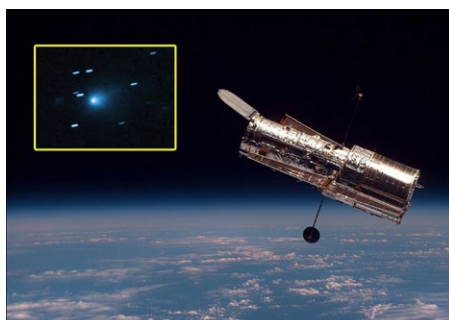
- **Kosmiczny Teleskop Hubble'a (HST):** Wykonał pierwsze wyraźne zdjęcia obiektu.
- **Kosmiczny Teleskop Jamesa Webba (JWST):** Użyto go do analizy składu chemicznego komy komety, co ujawniło jej nietypowo wysokie stężenie dwutlenku węgla.
- **Obserwatorium Very C. Rubin:** Przypadkowo sfotografowało 3I/ATLAS podczas swoich testów.
- **Teleskopy nazienne:** Wiele obserwatoriów na całym świecie, w tym **Keck Telescope, Gemini South Telescope** oraz teleskopy w Chile i na Hawajach, potwierdziło obserwacje, zbierając dane na temat jej trajektorii i składu.

To, że te obserwacje zostały potwierdzone przez wiele niezależnych instrumentów, w tym przez najbardziej zaawansowane teleskopy, takie jak JWST i Hubble, dodaje wiarygodności odkrytym anomaliiom.

Trajektoria komety, bogata w CO2 koma, czysty nikiel bez żelaza oraz jej regularna rotacja co 16h i zmienne oświetlenie, wskazują na sztuczne pochodzenie obiektu, co podważa teorię, że 3I/ATLAS jest „jedynie kometą”.

Naukowcy wciąż szukają odpowiedzi. Jedno jest pewne: 3I/ATLAS zrewolucjonizowała nasze myślenie o kosmosie. I choć większość ekspertów wciąż uważa, że to „tylko” kometa, pytania, które się pojawiły, zostaną z nami na długo.

Bartosz Drajling
Finanzdienstleistungen
Berlin-Wilmersdorf
T: 01511 8666 445
F: 030 92109905
M: drajling.finan@web.de

Oferujemy **szybkie terminy!**

Rozmowa z adwokatem odbywa się zawsze w języku polskim

- PRAWO KARNE
- PRAWO CYWILNE
- PRAWO RODZINNE
- PRAWO DROGOWE
- PRAWO BUDOWLANE

Tel. Nr. **030 48 82 57 48** | **+49 176 7311 2026**
www.polski-adwokat-berlin.de

Nürnberger Straße 49, 10789 Berlin, U-Bahnhof: Kurfürstendamm lub Wittenbergplatz

KANCELARIA ADWOKACKA LUIZA A. KIJOWSKA

Adwokat
 Fachanwältin für Verkehrsrecht
 Kurfürstenstraße 23
 10785 Berlin

Tel.: 030 - 311 66 92 - 6
 Fax: 030 - 311 66 92 - 7
 Mobil: 0178 - 197 90 53

info@ra-kijowska.de
www.ra-kijowska.de

Służę Państwu z pomocą:

- prawo ruchu drogowego

Regulacja wypadków w Polsce i w Niemczech według prawa Unii Europejskiej.

- prawo rodzinne

- prawo cywilne

- **prawo karne i wykroczeń**
 (Ogólne prawo karne, o charakterze seksualnym, narkotyków i nieletnich.)

Mecenas Kijowska rozmawia po polsku i niemiecku.

np

Rechtsanwältin
 NATALIA M. POSPIESZNA

- PRAWO RODZINNE, ROZWODY
- PRAWO DROGOWE I KARNE
- PRAWO GOSPODARCZE, WINDYKACJA
- PRAWO UMÓW, ODSZKODOWANIA
- NAJEM I NIERUCHOMOŚCI

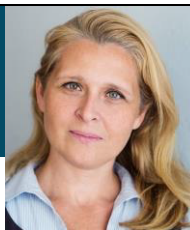
+49 (0) 163 9287 373

Kluckstr. 36 · 10785 Berlin · T +49 (0) 30 / 629 330 44
 F +49 (0) 30 / 629 330 440 · office@np-law.de · www.np-law.de

Monika Gdaniec

Adwokat
 Fachanwältin für Familienrecht
 Specjalistka do spraw rodzinnych

Porady i reprezentacja w sprawach prawa rodzinnego i prawa przemocy domowej:

- separacja
- rozwód
- mieszkanie małżeńskie
- podział majątku
- alimenty separacyjne
- przemoc domowa
- władza rodzicielska
- ustalenie widzeń z dziećmi
- ustalenie i podważenie ojcostwa
- ustalenie miejsca zamieszkania dziecka
- alimenty dziecięce i dzieci pełnoletnich
- porwanie dziecka przez rodzica

Nürnberger Straße 24A
 10789 Berlin

www.gdaniec.eu
kanzlei@gdaniec.eu

Telefon: 030/ 397 28 682
 Fax: 030/ 397 28 683
 WhatsApp: 01515 29 00 995
 Facebook:
 Adwokat Monika Gdaniec

UWAGA! Nowy adres!

Stefan Nowak
 mecenas

Specjalista prawa rodzinnego

- uznany przez izbę adwokacką specjalista prawa rodzinnego
- wieloletnie doświadczenie w problemach z Jugendamten
- rozwody, alimenty, władza rodzicielska, kontakty z dziećmi itp.

UWAGA! Nowy adres!

Bergmannstr. 103, 10961 Berlin

Tel.: **+4930 / 611 33 14**, Mobil: **0177 888 76 03**

Fax: **+4930 / 611 19 05**

E-mail: stefan.nowak@t-online.de

KAMIL KUBITZ

ADWOKAT - RECHTSANWALT

Mówimy po polsku

Świadczymy usługi prawne w języku polskim w zakresie:

prawa pracy, w tym szczególnie:

- wypowiedzenie umowy o pracę
- świadectwo pracy
- odprawa/odszkodowanie (Abfindung)
- leasing pracowników (Arbeitnehmerüberlassung)
- płaca minimalna
- napomnienie (Abmahnung)
- wynagrodzenie
- wynagrodzenie w okresie chorobowym

Doradzamy Państwu w dziedzinach prawa oraz reprezentujemy przed sądami i urzędami.

Kamil Kubitz
Rechtsanwalt/Adwokat

Wittenbergplatz 2
10789 Berlin
Tel.: 030/236377221
Fax: 030/236377269
E-Mail: kamilkubitz@aol.com

Kancelaria prawna Jhb.legal

Prawnicy specjalizujący się w prawie karnym

Od ponad 15 lat

Specjalizacja: prawo karne,
prawo karne skarbowe,
prawo cywilne, prawo pracy

Kontakt:

E-Mail: kontakt@jhb.legal
Internet: jhb.legal

Andreas Junge
Adwokat

Telefon: polski/rosyjski 0157/37541355

Rechtsanwaltskanzlei

Grażyna Jopek

Rechtsanwältin i Radca prawny

Masz problemy prawne w Niemczech lub w Polsce?

Porady i obsługa prawna na gruncie prawa niemieckiego i polskiego
Reprezentacja przed sądami w Niemczech i w Polsce

Prawo cywilne (nakaz zapłaty)
rodzinne (rozwoły, alimenty)
spadkowe (testamenty, zachowek)
odszkodowania, prawo najmu
prawo karne, drogowe

Müllerstr. 156 A, 13353 Berlin
U-Bahn: Leopoldplatz
☎ 030 / 547 37 078
Mobil: 01791295896
gjopek@web.de

ANWALTSKANZLEI STEFAN SLABIK

PORADY W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM

Szczególnie w kierunkach prawnych:

- PRAWO CYWILNE OGÓLNE - ALLGEMEINES ZIVILRECHT
- PRAWO PRACY - ARBEITSRECHT
- PRAWO CYWILNE I KARNE - DROGOWE -
VEHRKEHSZIVIL- UND VEHRKEHRSTRAFRECHT
- PRAWO UBEZPIECZENIOWE - VERSICHERUNGSRECHT

www.advocat-slabik.de

Adwokat Slabik mówi po polsku!

MOTZENERSTR. 51, 12277 BERLIN

W pobliżu S-Bahn S-2

Stacja Schichauweg ca. 300 m

Tel.: 030 / 72 0192 88

Fax: 030 / 72 0192 89

Mobil: 0179 / 395 03 27

e-mail: Raslabik@t-online.de

Esther Anna Watorowski Rechtsanwältin

Konsultacje i reprezentacja przed
sądami i urzędami na terenie Niemiec w
języku niemieckim i polskim w zakresie

prawa pracy i online biznesu

- nieprawidłowe wypowiedzenia
umów o pracę
- odszkodowania (Abfindungen)
- upomnienia (Abmahnungen)
- leasing i delegacja pracowników,
n.p. w branży opieki nad seniorami
- sprzedaż produktów i usług online

Nie wahaj się
porozmawiać z
Twoim
adwokatem.

Zarezerwuj termin
telefonicznie lub
online.

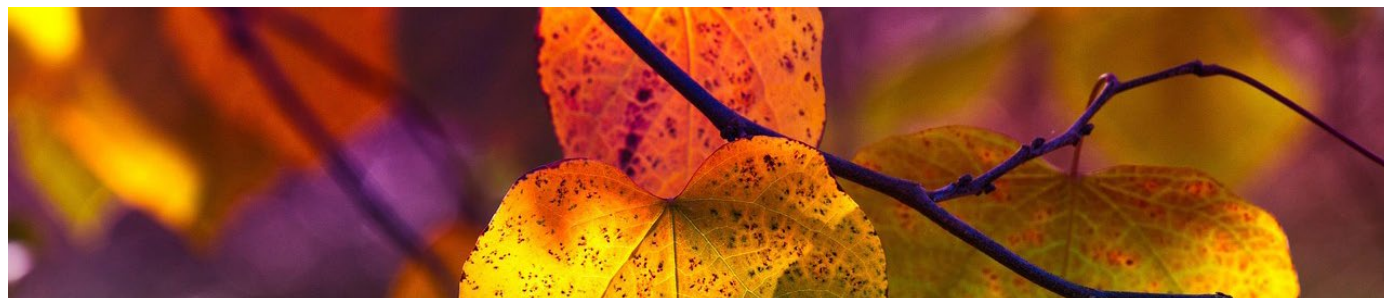
Kurfürstendamm 37, 10719 Berlin

Tel.: +49 (0)30 8170 28 32; Mobil: +49 (0) 163 47 63 758

E-Mail: info@eaw-recht.de

eaw.

www.eaw-recht.de

Rechtsanwalt & Strafverteidiger**- Adwokat & obrońca karny -**

Kurfürstendamm 152, 10709 Berlin

Tel.: 030 - 80 96 26 31

Mec. Bartłomiej Kononowicz (U7: Adenauerplatz)

- Prawo karne (główna działalność)
- Prawo drogowe (wypadki etc.)
- Prawo rodzinne (rozwoły)
- Prawo cywilne (nakazy zapłaty etc.)

Porady w języku polskim i niemieckim

Fax: 030-80 96 26 32 Mobil: 0163 - 384 80 96

E-Mail: ra@kononowicz.de Internet: www.kononowicz.de

Rechtsanwaltskanzlei
 in Kooperation (keine GbR)

Rechtsanwalt
Tomasz Kochanowski

Steuerberatungskanzlei
Steuerberaterin Dipl. Kffr.
Katarzyna Kochanowska
Specjalizacja

- * Prawo Karne
- * Prawo Pracy
- * Prawo Podatkowe
- * Obsługa Spółek
- * Prawo Rodzinne

E-Mail: kanzlei-kochanowski@t-online.de

Specjalizacja

- * zakładanie firm i spółek
- * pełna obsługa podatkowa i księgowa
- * profesjonalne doradztwo podatkowe z uwzględnieniem międzynarodowego prawa podatkowego

E-Mail: stb@kochanowska.de

Hohenzollerndamm 61, 14199 Berlin;

Tel.: 81 82 0003; Fax.: 81 82 0004

Sprechzeiten: Mo., Di., Do. 09:00 – 18:00, Mi. 09:00 – 16:00, Fr. 09:00 – 14:00

KANCELARIA ADWOKACKA

Rok założenia 2003

Peter Kupisz

Kompetentna opieka prawna jest drogą do sukcesu

*Oferuję rzetelne porady oraz opiekę prawną
w języku polskim i niemieckim
w następujących dziedzinach prawa:*

- prawo karne i drogowe
- prawo rodzinne
- prawo pracy
- prawo gospodarcze

Peter Kupisz

biuro:

 Blumenstr. 49, 10243 Berlin
 (nahe Alexanderplatz
 am U-Bhf. Strausberger Platz)

tel.: 030 68 23 11 07

fax: 030 68 23 11 08

kom. 0163/ 53 494 53, e-mail: kupisz@gmx.de, www.kupisz.de

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY**Ewa Golabek-Alberth**

Wszystkie tłumaczenia, krótkie terminy

tel.: 030 814 93 668 kom. 0152 226 79 474

fax: 030 21978655 golabek-alberth@vodafone.de

Braunschweiger Str. 50, 12055 Berlin, S/U Neukölln

Zygmunt J. PiątosaTłumacz przysięgły języków niemieckiego i polskiego
Teksty ekonomiczne, techniczne, prawne, dokumenty**Tłumaczenia ważne także w Polsce !**

Tel. (030) 262 68 04, Fax (030) 261 27 69

Mobil (0172) 30 78 355

Zygmunt@compuserve.com

14197 Berlin-Wilmersdorf, Johannisberger Str. 41A

Waldemar Maluśki - tłumacz przysięgły jęz. niemieckiegoPo uzgodnieniu terminu niektóre tłumaczenia wykonuję na poczekaniu:
akty urodzenia, małżeństwa itp., zaświadczenia do ślubu!**Biuro: Emmentaler Str. 95, 13409 Berlin-Reinickendorf**

Dojazd do Residenzstraße/Emmentaler Straße: U8, Bus 122 i 125

Tel.: (030) 57798194; tel. kom.: 0162 917 96 98; e-mail: info@maluski.de

kupno, sprzedaż, wynajem - NIERUCHOMOŚCIWynajem mieszkania umeblowane wszystkie media z balkonem
50m na Moabicie. Kontakt e-mail: t. Pluciński niski 1970@gmail.com

IMMOLLA

Olga Martin**Pośrednik nieruchomości
w Berlinie**

www.immolla.com

+49 171-238-14-95

olga@immolla.com

**Chcą Państwo sprzedać nieruchomość?
Jestem tu dla Was!**

Moją specjalizacją jest sprzedaż, zakup
i wynajem nieruchomości w Berlinie.
Pomagam moim klientom przejść
bezpiecznie przez każdy etap sprzedaży.

Pracuję w pięciu językach:niemieckim, angielskim, włoskim,
hiszpańskim i oczywiście polskim.

Spadek nieruchomości, przyjąć czy odrzucić?

Dziedziczenie nieruchomości to temat, który dotyczy wielu z nas, zarówno jako potencjalnych spadkobierców, jak i osób planujących przekazać swój majątek. W Niemczech proces dziedziczenia jest regulowany przez Kodeks cywilny (BGB). Oto najważniejsze informacje, które mogą być przydatne.

1. Zasady Ogólne

W Niemczech dziedziczenie może odbywać się na dwa główne sposoby:

- Dziedziczenie ustawowe: ma miejsce, gdy zmarły nie pozostawił testamentu. W takim przypadku majątek dziedziczy rodzina zgodnie z określonym porządkiem.
- Dziedziczenie testamentowe: odbywa się zgodnie z wolą zmarłego, wyrażoną w formie testamentu.

2. Kolejność dziedziczenia ustawowego

W przypadku dziedziczenia ustawowego, majątek dziedziczy się w następującej kolejności:

1. Zstępni: dzieci oraz ich zstępni dziedziczą w pierwszej kolejności, dzieląc majątek po równo.
2. Małżonek: dziedziczy na równi z zstępny mi lub w części z góry, w zależności od sytuacji.
3. Rodzice i rodzeństwo: w przypadku braku zstępnych, dziedziczą rodzice, a następnie rodzeństwo zmarłego.
4. Dalsza rodzina: w przypadku braku wyżej wymienionych, majątek przechodzi na dziadków i ich zstępnych.

3. Testament

W Niemczech testament można sporządzić w kilku formach:

- Testament notarialny: spisany przez notariusza, mający najwyższą moc prawną.
- Testament własnoręczny: napisany i podpisany przez testatora, również ważny, o ile spełnia określone wymogi.
- Testament ustny: w szczególnych okolicznościach, na przykład w sytuacjach zagrożenia życia.

Testament można w każdej chwili zmieniać lub odwoływać.

4. Obowiązki spadkobierców

Po przyjęciu spadku, spadkobiercy mają kilka obowiązków:

- Zgłoszenie nabycia spadku: należy zgłosić nabycie spadku w urzędzie skarbowym, co jest niezbędne do ustalenia ewentualnych obowiązków podatkowych.
- Podatek od spadków: wysokość podatku zależy od wartości spadku oraz stopnia pokrewieństwa. Bliscy członkowie rodziny mogą korzystać z ulg podatkowych.
- Podział majątku: spadkobiercy mogą samodzielnie ustalić sposób podziału majątku lub zwrócić się do sądu o przeprowadzenie działu spadku.

5. Specjalne aspekty dotyczące nieruchomości

W przypadku dziedziczenia nieruchomości ważne są także dodatkowe kwestie:

- Przeniesienie własności: aby przenieść własność nieruchomości, konieczne jest sporządzenie aktu notarialnego.
- Zobowiązania: spadkobiercy mogą być również zobowiązani do spłaty długów zmarłego, które mogą być związane z nieruchomością.

6. Wnioski

Dziedziczenie nieruchomości w Niemczech jest procesem skomplikowanym, który wymaga znajomości przepisów prawnych oraz właściwego zarządzania formalnościami. Warto skonsultować się z prawnikiem lub notariuszem, aby upewnić się, że wszystkie kroki są podejmowane zgodnie z prawem i wolą zmarłego.

Co zrobić z nieruchomością, którą otrzymamy w spadku?

Jeśli przyjmujemy nieruchomości w spadku, to nie będzie już odwrotu. Przyjęcie spadku można anulować tylko w bardzo rzadkich przypadkach. Co zrobić z taką nieruchomością? Najbardziej popularne są trzy opcje: sprzedaż, wynajem lub kupowanie. Każda decyzja ma swoje zalety, oto krótki przegląd:

Wynajem:

Wynajem nieruchomości jest wskazany, jeśli jest opłacalny. Zależy to od następujących czynników:

- Czy znajdziemy rzetelnego najemcę?
- Ile lat ma nieruchomość?
- Jak wysokie są koszty remontu i utrzymania?
- Czy dochód z wynajmu jest wystarczający na pokrycie tych kosztów lub w przypadku spłacania kredytu: odsetek i raty kredytowej?

WSKAZÓWKA: Pamiętaj, aby dobrze obli-

czyć koszty. Zwykle są one wyższe niż oczekiwano i nie maleją z biegiem lat.

Korzystanie z nieruchomości we własnym zakresie

Nawet jeśli odziedziczona nieruchomość to dom rodzinny: pamiętaj, aby nigdy nie podejmować decyzji pod wpływem emocji. Takie nieruchomości zawsze mają ogromny ładunek emocjonalny. Odpowiedz więc najpierw na następujące pytania:

- Czy chcesz przenieść się do nieruchomości już teraz, czy dopiero za kilka lat?
- Czy możesz sfinansować przebudowę i renowację nieruchomości? Czy będziesz w przyszłości mieć fundusze na kolejne remonty?
- W przypadku wspólnoty spadkobierców: Czy masz środki, aby spłacić innych spadkobierców oprócz kosztów związanych z samą nieruchomością?

Sprzedaż

Jeśli inne opcje nie wchodzą w grę, sprzedaż nieruchomości będzie najlepszym rozwiązaniem. Często jest to wygodniejsza i bardziej lukratywna opcja, niż na przykład wynajem.

To, jak dochodową, zależy od wartości odziedziczonej nieruchomości. I od umiejętności sprzedawczych spadkobiercy lub jego agenta nieruchomości!

Jeżeli odziedziczyłeś nieruchomość, prosimy o kontakt. Mogę pomóc również w kontakcie z notariuszami i prawnikami, tak, aby jak najlepiej pomóc Ci rozwiązać sytuację.

Ostatnio zgłosiła się do mnie klientka, której zmarła mama i miała odziedziczyć mieszkanie na Reinickendorf. Pomogłam jej znaleźć odpowiedniego notariusza w Berlinie, który poprowadził postępowanie spadkowe. Klientka udzieliła mi pełnomocnictwa, dlatego mogłam w między czasie zgromadzić odpowiednie dokumenty potrzebne do sprzedaży nieruchomości, tak aby odciążyć ją jak najbardziej w tym trudnym procesie. Byłam przegotowana, tak aby w momencie uzyskania spadku od razu przystąpić do sprzedaży. Miesiąc po otrzymaniu dokumentów z sądu o spadku, odbył się termin u notariusza wraz z kupującym, aby sprzedać mieszkanie. Klientka była wdzięczna, że tak szybko pomogłam jej w procesie sprzedaży. Podziękowała, że zdjęłam z niej cały ciężar z tym związany.

Autor:
Olga Martin, Pośrednik Nieruchomości w Niemczech – www.immolla.com

Moją specjalizacją jest zakup, wynajem i sprzedaż nieruchomości w Niemczech. Pomagam moim klientom przejść bezpiecznie przez każdy etap sprzedaży.

Pracuję w pięciu językach: niemieckim, angielskim, włoskim, hiszpańskim i oczywiście polskim.

Michał Wołoszyn*Twój zaufany partner w zakresie ubezpieczeń*

- **Ubezpieczenia:**
Prywatne i Firmowe
- **Nieruchomości**
- **Ubezpieczenia:**
Pochowkowe
- **Pomagam**
w wypełnianiu
dokumentów
urzędowych

Dowiedz się więcej o innych korzyściach od wieloletniego doradcy/brokera ubezpieczeniowego, aktywnego od 1985r., pana Michała Wołoszyna pod adresem mw@jawa-versicherungsmakler.de lub pod numerem tel. **0049 (0) 174-6814762**.

Tworzenie majątku dla przyszłych pokoleń.

JaWo-Versicherungsmakler GmbH

10709 Berlin, Ballenstedter Str. 11a

Tel.: 030-23635029, Fax.: 030-30104167,

E-mail: mw@jawa-versicherungsmakler.de

GF: Evaldas Vaitkunas

Ubezpieczenia, Bankowość, Nieruchomości
Sebastian Drag - 21 lat działalności

Professional Bachelor for Financial Consulting (CCI)

Oferuję:

- **sprzedaż, kupno mieszkań / domów na terenie całych Niemiec**
- **kredyty na mieszkania własnościowe lub domy**
- doradztwo finansowe oraz wszystkie ubezpieczenia prywatne i firmowe
- ubezpieczenia samochodowe - uznajemy wszystkie zniżki z Polski!
- DKV Zahnzusatzversicherung - korzystne ceny - aż do 100% pokrycia rachunku

Lucy-Lameck-Straße 22/23 • 12049 Berlin
www.sebastian.drag.ergo.de

Tel.: 030 / 629 843 69 • mobil: 0163 / 31 32 875
 e-mail: sebtermin@gmail.com

Allianz

Zapamiętaj, tylko u nas:

- bezpłatne doradztwo
- ubezpieczysz swoje auto korzystnie i tanio
- akceptujemy polskie zniżki
- obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne
- oferujemy inne atrakcyjne ubezpieczenia

Claudia Podmokly
i Matthias Podmokly

Emmentaler Str 56, 13407 Berlin

E-Mail: claudia.podmokly@allianz.de

E-Mail: matthias.podmokly@allianz.de

Tel.: 0162 4363313

VIO BAU SERVICE

Polskie Biuro Rachunkowe w Berlinie

Vio Bau Service GmbH

Röblingstraße 152-154 • 12105 Berlin

Rejestracja i prowadzenie działalności gospodarczej:

- rejestracja jednoosobowej działalności gospodarczej Gewerbe
- pomoc w rejestracji spółek GbR, GmbH
- rejestracja polskich firm budowlanych
- Steuernummer
- Freistellungbescheinigung
- adres korespondencyjny dla firm
- prowadzenie księgowości
- rozliczenia podatkowe
- rozliczenia wynagrodzeń

Pomoc w sprawach urzędowych
(wypełnianie wniosków, pisanie odwołań)

- Jobcenter
- Arbeitsamt
- Kindergeld
- Elterngeld
- Wohngeld

Ubezpieczenia zdrowotne, OC, rentowe i inne.

Zakładanie kont bankowych

Skontaktuj się

☎ 030 252 061 83

☎ 0157 549 116 91

@ viobauservice@gmx.de

🌐 www.officeviobauservice.de

Od 1880 roku na rynku niemieckim

RheinLand

VERSICHERUNGEN

Marek Seruga

Doradca Ubezpieczeniowy dla polskich klientów

Ubezpieczenia samochodowe

- PKW, LKW, eVB Nummer
- uznajemy wszystkie zniżki z Polski
- specjalna klasyfikacja dla młodych i nowych kierowców 75%/60%

Prywatne ubezpieczenia osobowe

- mieszkaniowe, na dom, mienia i od nieszczęśliwych wypadków

Prywatne ubezpieczenia emerytalne i na życie

- Lebensversicherung/ Sterbegeldversicherung
- Rentenversicherung/ Riester Rente itp.

Ubezpieczenia firmowe, ubezpieczenia od ochrony prawnej, prywatne i państwowe kasy chorych

e-mail: marek.seruga@rheinland-versicherungen.de

Versicherungsfachmann (IHK)

Tel.: 030/ 5165229-0

Mobil: 0179/ 70 20 572

Fax: 030/ 5165229-29

1. Am Müggelpark 25
15537 Gosen-Neu Zittau

2. Warschauer Str. 70
10243 Berlin

„NASZE POLSKIE BIURO“ rok założenia 2004

GEWERBEVERWALTUNG BÜROSERVICE

Serwis biurowy, adres do korespondencji, Gewerby bez stałego meldunku w Niemczech, formalności urzędowe, meldunkowe, JobCenter, Arbeitsamt, pisanie podań i odwołań, współpraca z niezależnymi biurami księgowymi i adwokatami, dostęp do wszelkich formularzy urzędowych, przepisów unijnych, Kindergeld, pisanie i archiwizacja rachunków dla „Gewerbetreibenden“, ubezpieczenia.

Barfussstraße 11 13349 Berlin/Wedding Piotr Brzezinski Bus 120 U-6 Rehberge
Tel.: 030/77006344 • 030/239 16 284 • Kom.: 0176/49127482 • Fax: 030/23916283
naszeplbiuro@onet.pl

GEWERBE, SERWIS BIUROWY, KSIĘGOWOŚĆ, SPRAWY URZĘDOWE, JOB-CENTER, UBEZPIECZENIA

Oferujemy pomoc przy
rejestracji i prowadzeniu DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (bez konieczności stałego zameldowania w Niemczech)
ADRES KORESPONDENCYJNY dla firm
prowadzeniu pełnej KSIĘGOWOŚCI
zakładaniu KONTA BANKOWEGO
zameldowaniu w IHK, HANDWERKSKAMMER
sprawach związanych z JOB-CENTER i AGENTUR FÜR ARBEIT
uzyskiwaniu KINDERGELD, ELTERN GELD, GRUNDSICHERUNG
ubezpieczeniach zdrowotnych - KRANKENVERSICHERUNG
umowach GAZ, PRĄD, TELEFON, ...
POŚREDNICTWO PRACY

WESOŁOWSKI
UNTERNEHMENSBERATUNG
BÜROSERVICE

Augustastraße 1
12203 Berlin, Lichterfelde

+49 (0) 152 553 349 41
www.polskiserwis.de
kontakt@polskiserwis.de

POMOC W ZAKŁADANIU I PROWADZENIU FIRM [również dla osób bez meldunku]

- ROZLICZENIA PODATKOWE DLA FIRM I OSÓB PRYWATNYCH
- KORESPONDENCJA URZĘDOWA
- WYPEŁNIANIE FORMULARZY
- KINDERGELD
- UBEZPIECZENIA

SZYBKO • KOMPLEKSOWO • PRZYSTĘPNA CENA

tel. +49 30 600 594 34 DE
tel. +48 717 230 474 PL
fax: +49 30 657 099 45

info@daniel-kanzlei.de
www.daniel-kanzlei.de

GODZINY OTWARCIA
pn.-czw. 10:00-20:00
piątek nieczynne

Hertzbergstr.20
12055 Berlin - Neukölln

PUNKTY OBSŁUGI KLIENTA W POLSCE

30-376 KRAKÓW

ul. Tyniecka 158
+48 12 283 40 01
+48 12 283 40 02

GODZINY OTWARCIA
pn, wt, śr, pt. 8:00-16:00
czw. 10-18

69-100 SŁUBICE

Aleja Niepodległości 24B/1
+48 957 377 535

GODZINY OTWARCIA
pn, wt, śr, pt. 8:00-16:00
czw. 10-18

59-900 ZGORZELEC

ul. Lubańska 10e/8
+48 756 138 953

GODZINY OTWARCIA
pn.-pt. 8:00-16:00

71-001 Szczecin

Gorzowska 66/2
+48 914040066

GODZINY OTWARCIA
pn, wt, śr, pt. 8:00-16:00
czw. 10-18

Steuerkanzlei

Dr. Robert Jóźwiak
Steuerberater

- pełna pomoc podatkowo-księgowa
- doradztwo podatkowe w zakresie międzynarodowego prawa podatkowego
- obsługa polskich podmiotów gospodarczych świadczących usługi na terenie Niemiec
- reprezentacja przed niemieckimi sądami finansowymi

Bürozeiten:
Montag 08.00 – 16.00 Uhr
Dienstag 08.00 – 16.00 Uhr
Mittwoch geschlossen
Donnerstag 08.00 – 16.00 Uhr
Freitag 08.00 – 16.00 Uhr

Rabenstr.35, 13505 Berlin
Tel.: (+4930) 431 36 25
Fax: (+4930) 554 73 706
E-Mail: stb@jozwiak-berlin.com

J.N. Büroservice Berlin

Sprawy urzędowe - Agentur für Arbeit / Familienkasse / Gewerbeamt / Bürgeramt / Job Center / Wnioski / Odwołania / Tłumaczenia / Prowadzenie rachunków małych firm / Gewerbe bez stałego meldunku

Jarosław Nowakowski
Dipl.-Kfm

e-mail:
jaroslaw@nowakowski-privat.de
Tel/Fax.: 030 398 84 670
Mobil: 0151/ 17890903

Twój Partner od ubezpieczeń, inwestycji i emerytury.

Wir beraten Sie gern:

LVM-Versicherungsagentur

Sylvia Grunt-Funke

Weimarer Straße 26, 10625 Berlin
Telefon 030 13886222
Mobil 0177 6057818
info@grunt.lvm.de, grunt.lvm.de

„Gertzen - Consulting“ Ewa Gertzen

Niemżliwe umożliwiam! Od Gewerby po Jobcenter!!!

Pomagam: w załatwieniu formalności urzędowych wypełniania dokumentów prowadzenia korespondencji

Godziny otwarcia: 10.00 - 18.00

Tauernallee 63, 12107 Berlin Mariendorf
E-Mail: ewa.gertzen@hotmail.de
Nowy numer.: 0152-08 21 59 73

Od ponad 20 lat Księgowość, Porady, Kursy,...

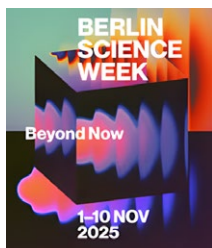
- organizacja pomieszczeń, adresu,...
- Arbeitsamt: Einstiegsgehalt, Anlage EKS,...
- sprawy urzędowe, Businessplan,...
- też przy współpracy z Steuerberaterem.

Robert Koszewski Dipl. Betriebswirt
Pannwitzstr. 42a, 13403 Berlin,
e-mail: koszewski@web.de,
Tel.: 030/413 78 91, 0171 570 52 44

Połączenie: S8- Eichborndamm, U8- Rathaus Reinickendorf lub Bus - 221

Berlin Science Week/ Berliński Tydzień Nauki

1-10 listopada 2025

Ponad 300 wydarzeń w ramach Berlin Science Week ma na celu zwrócenie uwagi opinii publicznej na Berlin jako ośrodek naukowy.

Każdego roku, od 1 do 10 listopada, Berlin Science Week zamienia miasto w festiwal idei naukowych i świętuje przełomowe badania i innowacje berlińskich instytucji naukowych oraz ich międzynarodowych partnerów. Dzięki festiwalowi przekraczamy granice dyscyplin i łączymy świat nauki i kultury z ciekawską publicznością. Razem tworzymy tętniącą życiem platformę dla nauki i społeczeństwa, która zachęca ludzi do odkrywania, jak najnowsze badania kształtują nasz świat. Festiwal jest organizowany przez Falling Walls Foundation gGmbH przy wsparciu berlińskiego Senatu ds. Nauki, Zdrowia, Opieki i Równości.

W 2025 roku Berlin Science Week, jeden z wiodących festiwali naukowych w Europie, obchodzi swoją 10. rocznicę. Pod hasłem „Beyond Now” („Poza teraźniejszością”) przez dziesięć dni w dwóch centrach festiwalowych i w całym Berlinie odbędzie się ponad 350 wydarzeń poświęconych temu, jak nauka może pomóc w przewidywaniu obecnych kryzysów i otworzyć nowe perspektywy na przyszłość. Większość tych wydarzeń jest bezpłatna.

- Ponad 350 wydarzeń, 150 organizacji partnerskich i 700 uczestników ze świata nauki, sztuki i społeczeństwa.
- Dwa centra festiwalowe: CAMPUS (1–2 listopada) w Museum für Naturkunde Berlin i FORUM (7–9 listopada) w Holzmarkt 25.
- Program obejmujący całe miasto w ponad 80 ośrodkach naukowych i kulturalnych w całym Berlinie.
- Temat przewodni: Jak nauka kształtuje naszą przyszłość?

Więcej informacji i program na stronie berlinscienceweek.com

Litewskie kino jedzie do Berlina

6–09 listopada 2025 r.

Co roku w kinach Sputnik i Acud odbywa się festiwal „Lithuanian Cinema Goes Berlin”, podczas którego prezentowane są filmy krótkometrażowe i pełnometrażowe

z Litwy. Jest to jedyny festiwal poza Litwą poświęcony krajowej produkcji filmowej.

Pokazywane są filmy pełnometrażowe, krótkometrażowe, dokumentalne oraz znaczące filmy z przeszłości. Podczas festiwalu widzowie mogą zapoznać się z całą gamą kultury filmowej krajów bałtyckich.

Lokalizacja: Sputnik Kino & Acud Kino

Berlin Freedom Week/ Berliński Tydzień Wolności

8-15 listopada 2025

W okolicach rocznicy upadku muru berlińskiego Berlin organizuje Tydzień Wolności, który obejmuje całe miasto i jest poświęcony właśnie tematyce wolności.

Zróżnicowany program obejmuje wycieczki z przewodnikiem, warsztaty, filmy, odczyty, dyskusje, imprezy dla dzieci i formaty wymiany. Tydzień Wolności podchodzi do pojęcia wolności z różnych perspektyw: przyjrzy się bieżącym wydarzeniom w kilku krajach, a także globalnym ruchom protestacyjnym, koncepcji wolności cyfrowej i pojęciu wolności w przeszłości. Szczególną atrakcją tygodnia wydarzeń jest Berlińska Konferencja Wolności 10 listopada, podczas której głos zabiorą aktywiści i politycy, a także naukowcy i praktycy kultury.

berlin-freedom-week.com

Dni Kultury Żydowskiej

13-23 listopada 2025

W 2025 roku Dni Kultury Żydowskiej ponownie będą uczcą dla zmysłów i zaprezentują współczesną kulturę żydowską poprzez muzykę, kino i literaturę.

Dni Kultury Żydowskiej są organizowane przez Gminę Żydowską w Berlinie. Dyrektorem artystycznym został menedżer kultury Abraham Toubiana. Wspólnie z Sarą Nachamą, kierowniczką ds. kultury Gminy Żydowskiej, przygotował on bogaty program, który będzie odzwierciedlał różnorodność kultury żydowskiej.

Dni Kultury Żydowskiej oferują wgląd w kulturę żydowską w całej jej różnorodności. Dzięki jazzowi, soulowi, popowi, rockowi, muzyce światowej, muzyce synagogalnej, muzyce klasycznej, komiksom, literaturze, wykładom, usługom publicznym, dni festiwalowe oferują gościom możliwość poznania życia żydowskiego.

Lokalizacja: Synagogue on Rykestraße, Renaissance Theater, Jewish Community Center na Fasanenstraße i inne

Christmas Garden Berlin

19 listopada 2025 – 11 stycznia 2026

Z okazji Christmas Garden berliński ogród botaniczny zamienia się w rozświetloną bajkową krainę z różnego rodzaju pokazami świetlnymi, magicznymi lasami i podświetlanymi figurami 3D.

Od połowy listopada 2025 r. berliński ogród botaniczny w Dahlem ponownie otworzy swoje podwoje każdego wieczoru i zaprosi odwiedzających na wyjątkowy spacer po Christmas Garden Berlin, który odniósł już wielki sukces w Anglii pod nazwą „Christmas at Kew”.

Goście mogą spędzić kontemplacyjny wieczór w bajkowej scenerii podczas około półtorakilometrowej wycieczki. Ponad milion punktów świetlnych, 3000 lampek choinkowych i mnóstwo kolorowych iluminacji zanurzają ogród botaniczny w przedświątecznym morzu światła.

Goście w każdym wieku mogą również zatrzymać się w restauracji w alpejskiej chatce i delektować się regionalnymi potrawami. Inne atrakcje to gwiazdzisty las, ogród świetlików, Rudolf i jego przyjaciele, zaczarowany las i dzwoni. Niektóre interaktywne instalacje zostały zaprojektowane specjalnie z myślą o tym, aby robić sobie selfie.

Elastyczne ceny od 16,90 euro, bezpłatny wstęp dla dzieci do lat 5

Rejazz Festival

20-22 listopada 2025

Festiwal Rejazz odbywa się pod hasłem „Kobiety w jazzie” i prezentuje zespoły oraz solistki. Pojęcie jazzu jest tu szeroko rozumiane.

Od muzyki kameralnej, przez jazz współczesny, po jazz eksperymentalny i brzmienia elektroniczne – festiwal odkrywa niezwykle szeroki wachlarz możliwości świata jazzu. Wśród tegorocznych wykonawców znajdują się Ella Zirina, Holly Schlott, Julia Kadel, Sanne Huijbregts, Birgitta Flick, Antje Rößler i Evi Filippou. To festiwal na rzecz większej widoczności, różnorodności i równości płci w jazzie.

Od 2020 roku rejazz-festival wysyła jasny komunikat ze sceny muzycznej Berlina: jazz potrzebuje większej widoczności kobiet-liderów zespołów. Festiwal ten promuje projekty muzyczne prowadzone lub współprowadzone przez kobiety, podkreślając ich oryginalność, zdolności przywódcze i artystyczny głos.

Kiedy mówimy „kobieta-muzyk”, mamy

na myśli wszystkie osoby identyfikujące się jako kobiety – w tym osoby cis, trans, interseksualne i niebinarne, które są postrzegane jako kobiety.

Festiwal re jazz-festival postrzega siebie jako platformę, katalizator i rozwijającą się sieć, która promuje zarówno zmiany artystyczne, jak i społeczne. Większa widoczność kobiet-liderów zespołów jazzowych sprawia, że re jazz-festival jest wyjątkowy:

Bilet jednodniowy 20 €, ulgowy 15 €, kar-net festiwalowy 53 €, ulgowy 37 €.
Lokalizacja:

Jazzclub Kunstfabrik Schlot, Invalidenstr. 117

Kolekcja Scharf

24 października 2025 – 15 lutego 2026

Kolekcja Scharf, prywatna niemiecka kolekcja francuskiej sztuki XIX i XX wieku

oraz współczesnej sztuki międzynarodowej, zostanie po raz pierwszy zaprezentowana w całości.

Wystawa w Alte Nationalgalerie prezentuje wybór około 150 dzieł, w tym wybitne prace Auguste'a Renoira, Pierre'a Bonnarda, Edgara Degasa i Claude'a Moneta, i zaprasza zwiedzających w podróż przez kolekcję: od Goya i francuskiego realizmu, przez francuskich impresjonistów i kubitów, aż po sztukę współczesną. Szczególną atrakcją jest wybór kompletnej kolekcji grafik Henri de Toulouse-Lautreca.

Obecnie zarządzana przez czwarte pokolenie rodziny, kolekcja stanowi część znanej berlińskiej kolekcji Otto Gerstenberga, która obejmuje całe spektrum od początków modernizmu z Goyą po francuską awangardę drugiej połowy XIX wieku z Gustave'em Courbetem i Edgarem Degasem oraz całą twórczość graficzną Toulouse-Lautreca. Pomimo wielu strat poniesionych w czasie wojny, córka Gerstenberga, Margarethe Scharf, zdołała

uratować większość kolekcji i przekazać ją swoim dwóm synom, Waltherowi i Dieterowi Scharfom.

Po podziale kolekcji między wnuki Walther Scharf, jego żona Eve i syn René postanowili skupić się na sztuce francuskiej i poszerzyli kolekcję o dzieła różnych francuskich artystów, w tym Claude'a Moneta, Paula Cézanne'a, Pierre'a Bonnarda, Henri Matisse'a i Pabla Picassa. Obecnie René Scharf i jego żona Christiane skupiają się na współczesnej sztuce międzynarodowej, w tym na dziełach Sama Francisa, Daniela Richtera i Katharyn Grosse. Dzięki swojemu głębokiemu zainteresowaniu parametrami malarstwa jako medium oraz relacją między obrazowaniem przedstawiającym a abstrakcyjnym, kontynuują oni rodzinną tradycję kolekcjonerską.

Wystawa specjalna Alte Nationalgalerie – Staatliche Museen zu Berlin we współpracy z Kunstpalast Düsseldorf.

Bilet normalny 16,00 €/ ulgowy 8,00 €

NAUKA / PRACA

Katharina-Heinroth-Grundschule

Staatliche Europa-Schule Berlin
(Deutsch / Polnisch)

Serdecznie zapraszamy
na zapisy przyszłych pierwszoklasistów.

Wir freuen uns auf die Anmeldungen
der zukünftigen Schulkinder.

Cieszymy się na kontakt z Państwem i Państwa dzieckiem!

Wir freuen uns auf Sie und Ihr Kind!

Katharina-Heinroth-Grundschule
Münstersche Straße 16
10709 Berlin
Tel: (030) 89043951-11
www.katharina-heinroth-grundschule.de

Szukam kierowcy z własnym samochodem, godz. pracy do ustalenia, najlepiej osoba w wieku emerytalnym która jest dyspozycyjna, mieszkająca w Berlinie w okolicy Mitte ...
Tel.: +49 162 2479736

Berlinek

Sprachenzentrum

Dr. Anna Weise e.K.

Intensywne kursy języka niemieckiego

Prowadzone przez kompetentnych i miłych nauczycieli z licencją BAMF, w międzynarodowych grupach i miłej atmosferze

Możliwe dofinansowanie lub przejęcie całych kosztów
przez Urząd d.s. Migracji i Uchodźców
Bundesamt für Migration und Flüchtlinge

Kursy odbywają się rano, po południu lub wieczorem - stacjonarnie lub online

Oferujemy także Jobcoaching, programy indywidualne oraz korepetycje: angielski, francuski, hiszpański, polski, rosyjski oraz inne przedmioty

Szkoła w Charlottenburg
Kantstraße 151, 10623 Berlin
Tel.: 030 347 87 266
post@berlinek.de

Szkoła w Reinickendorf
Maarer Str. 48, 13435 Berlin
Tel.: 030 403 96 222
post-mv@berlinek.de

Zapraszamy! www.berlinek.de

BRAINS TRUST GMBH
WIRTSCHAFTSPRÜFUNGSGESELLSCHAFT
STEUERBERATUNGSGESELLSCHAFT BERLIN

Jesteśmy nowoczesną kancelarią z siedzibą w centrum Berlina w pobliżu Kościoła Pamięci (Gedächtniskirche). Zajmujemy się obsługą księgową i prawno-podatkową głównie dla przedsiębiorstw z Polski wchodzących lub działających już na rynku niemieckim.

W celu powiększenia naszego zespołu poszukujemy:

- osoby z wykształceniem i doświadczeniem księgowym na rynku niemieckim ze znajomością języka polskiego i niemieckiego
- osoby chętnej do nauki zawodu – specjalista do spraw podatkowych (Ausbildung zum/zur Steuerfachangestellten).

W przypadku zainteresowania prosimy o kontakt.
Meinekestr. 27, 10719 Berlin
info@brains-trust.eu
Tel. +49 30 / 88 92 27 80 • Tel. +48 696 004 412

Zaginiona mieszkanka Berlina – tajemnicza sprawa Pani Diany Walz (Bereza)

Minął niemal rok od zaginięcia Pani Diany Walz, z domu Bereza – mieszkanki Berlina, która zniknęła we wrześniu 2024 roku w niewyjaśnionych okolicznościach.

Pomimo wielu apeli, kobieta nadal jest uznawana za zaginioną. Jej los pozostaje zagadką, a rodzina i przyjaciele nie ustają w poszukiwaniach.

Zaginienie Diany wstrząsnęło nie tylko jej bliskimi, ale również polską społecznością mieszkającą w Niemczech.

Wszyscy, którzy ją znali, wspominają ją jako osobę ciepłą, spokojną i odpowiedzialną – kogoś, kto nigdy nie zniknąłby bez słowa.

Ostatni ślad – Berlin-Spandau

Ostatni raz Pani Diana była widziana około 19 września 2024 roku w dzielnicy Berlin-Spandau.

Od tego momentu kontakt z nią zupełnie się urwał – nie odpowiada na wiadomości, nie odbiera telefonu nie kontaktuje się z koleżankami i kolegami z DB Schenker tam Diana pracowała. Nie wróciła do swojego mieszkania.

Bliscy wskazują, że tuż przed zaginięciem przeszła rozwód, który był dla niej bardzo trudnym doświadczeniem.

Z ustaleń wynika, że w chwili zaginięcia Pani Diana opiekowała się królikiem, którego mogła komuś oddać tuż przed swoim zniknięciem.

Detektywi uznają ten fakt za potencjalnie ważny, ponieważ może wskazywać na to, z kim utrzymywała kontakt w ostatnich dniach przed zaginięciem.

Co mogło się wydarzyć?

Prowadzące sprawę Biuro Detektywistyczne Detektyw Domanski PL Sp. z o.o., działające we współpracy z Policją, analizuje kilka możliwych scenariuszy.

1. Wyjazd do Francji

Jedna z hipotez zakłada, że Pani Diana mogła wyjechać do Francji – być może w poszukiwaniu pracy, pomocy lub po prostu spokoju po trudnym rozwodzie.

W związku z tym apel kierowany jest do Polonii we Francji o rozpowszechnianie informacji o zaginięciu i przekazywanie wszelkich możliwych sygnałów.

2. Pobyt w szpitalu jako osoba anonimowa

Nie można wykluczyć, że kobieta znajduje się w szpitalu lub ośrodku opieki jako osoba niezidentyfikowana – np. po urazie, utracie pamięci lub dokumentów.

3. Wypadek lub przestępstwo

Trzeci scenariusz, choć najtrudniejszy, również jest brany pod uwagę.

Istnieje możliwość, że Diana Walz padła ofiarą nieszczęśliwego wypadku lub przestępstwa.

Dotąd nie pojawiły się twarde dowody potwierdzające ten wariant, jednak dopóki nie zostanie wykluczony, należy traktować go poważnie.

Cisza, która boli najbardziej

Bliscy Pani Diany mówią o niej z wielkim wzruszeniem.

„Córka to osoba dobra, spokojna, zawsze pomocna. Nie potrafimy zrozumieć, jak mogła po prostu zniknąć...”

Nie przestała być córką, przyjaciółką, pracownicą. Po prostu... przestała być obecna.

Apel do czytelników

Biuro Detektywistyczne Detektyw Domanski PL Sp. z o.o. apeluje do wszystkich osób w Niemczech, Polsce i Francji o pomoc w rozpowszechnieniu informacji o zaginięciu.

Każda wiadomość, nawet anonimowa, może być przełomowa.

Co wiemy dziś

- Ostatni kontakt: 19 września 2024 r., Berlin-Spandau
- Wiek: ok. 40 lat
- Zatrudnienie: Deutsche Bahn (DB)
- Stan cywilny: po rozwodzie
- Zwierzę: królik, którego mogła oddać przed zaginięciem
- Status sprawy: nadal otwarta – działania prowadzi Policja i Biuro Detektywistyczne.

Kontakt

Jeśli wiesz cokolwiek o losie Pani Diany Walz (Bereza) – widziałeś ją, masz informację o jej króliku, znasz osobę, której mogła go oddać, lub masz jakiegokolwiek inne dane – prosimy o niezwłoczny kontakt z:

Biuro Detektywistyczne
Detektyw Domanski PL Sp. z o.o.
ul. Juliana Bartoszewicza 1C/49
00-337 Warszawa
tel 0048 517 148 794
email: detektywdomanski@gmail.com

lub

Komenda Policji w Zabrzu oficer dyżurny
tel. 47 854 32 55

lub **Zespół Poszukiwań**
tel. 47 854 32 85.

Nie pozwólmy, by ta sprawa została zapomniana

Każdy udostępniony apel, każda rozmowa i każde działanie zwiększają szansę, że Pani Diana odnajdzie się cała i zdrowa.

Pomóżmy przywrócić ją rodzinie i zakończyć ten rok niepewności.

DETEKTYW DOMANSKI PL Sp. Z o.o.
ul. Juliana Bartoszewicza 1C/49
00-337 Warszawa
e-mail: detektywdomanski@gmail.com
www.detektywdomanski.pl
Tel. 0048 517 148 794

DETEKTEI-DOMANSKA
Bessemerstraße 82
12103 Berlin
Uwaga zmiana nr. telefonu
Tel: 0049 175 9974396
<mailto:detektivdomanski@yahoo.de>
www.detektivdomanski.de

„Zabawa bez granic“ 2025 – Jesienny festyn polonijny

Nasz festyn ma bardzo długą tradycję. Początki festynu sięgają roku 1996. Wtedy pod auspicjami PTS „Oświata” zainaugurowano imprezę „Latawce, dmuchawce, wiatr...”, aby wspólnie budować i puszczać latawce.

Od 14 lat Polska Rada Związków Krajowy w Berlinie rozbudowała formułę jesiennego festynu rodzinnego, który tłumnie odwiedzają rodziny, ale jest to festyn otwarty dla wszystkich.

Do tej pory 2 weekend września był stałym terminem, w którym na łakach na obrzeżach Berlina, tam gdzie Zachód łączył się ze Wschodem spotykaliśmy się pod hasłem „Zabawa bez granic”.

W tym roku nasz polonijny festyn odbył się później, bo 12.10.2025r.

Dzień jest już krótszy, a prognoza pogody była tego dnia niestabilna, z możliwością opadów deszczu. To przekonało organizatorów do podjęcia decyzji o przeniesieniu imprezy pod dach.

I to był dobry pomysł, bo mżawka i deszcz uniemożliwiłyby udział w wielu sportowych konkurencjach.

Na szczęście rozpadało się na dobre już po zakończeniu festynu.

Wiele atrakcji dla dorosłych i dla dzieci zostało przeniesione do hali jeździeckiej, wysokiej budowli, w której zmieścił się nawet dmuchany plac zabaw, którego szczytem były wielkie uszy białego królika. Uszy dotykały sufitu. Dzieci mogły skakać i zjeżdżać do woli.

W hali znalazła też miejsce Akademia Cyrkowa, gdzie na arenie można było się uczyć akrobatyki i żonglerki.

Konkurs tenisa stołowego, dart, bieg z kartoflem, hula-hop, skakanka, gra w gumę, zajęcia plastyczne, warsztaty malarskie, czytanie bajek oraz konkurs

dla dzieci w 1000 lat od koronacji I króla Polski Bolesława Chrobrego, też znalazły miejsce pod dachem hali.

Zmieścił się tam również warsztat budowy latawca, prowadzony przez instruktorów aeroklubu z Zielonej Góry. Samo puszczenie latawców na łące udało się znakomicie, bo jeszcze nie padało, a wiatr był odpowiedni dla „małych szybowców”.

Na zewnątrz prowadzono warsztaty grafiki, mecz piłki siatkowej, rzuty do kosza i oczywiście bieg przełajowy.

Przed wejściem do hali jeździeckiej ustawiono stragany części gastronomicznej. Tu swoje dania polskiej kuchni proponowali: Sklep „U Zosi”, Polskie Bistro z Tempelhof i Polskie Delikatesy z Wittebau. Bardzo smakował mi bigos i ciasto – spód makowiec, a góra sernik.

Chwalono też pierogi i polską kielbasę z rusztu.

Uczestnicy festynu otrzymywali karty obiegowe, na których zdobywali podpisy, biorąc udział w kilkunastu konkurencjach. Za aktywny udział były dyplomy, a na zwycięzców czekały puchary, medale, książki i inne atrakcyjne nagrody.

Program prowadziła pani Agata Lewandowska, a na scenie występowały zespoły muzyczne: New Voice System i Błady Kishka z gośćmi, śpiewając znane i lubiane polskie przeboje.

Można było pośpiewać razem, ale i też zatańczyć.

Festyn „Zabawa bez granic” został przygotowany przez rzeszę sprawdzonych zapaleńców z organizacji polonijnych działających w Berlinie, przedstawiciele organizacji członkowskich Polskiej Rady, ale nie tylko.

To jest wspólne polonijne dzieło sportowców, turystów, artystów, pedagogów, muzyków, restauratorów, młodzieży i seniorów pod egidą Polskiej Rady, a w szczególności jej Przewodniczącego pana Ferdynanda Domaradzkiego, który udostępnił teren swojej posesji na tego roczny festyn. Jego zdolności organizacyjne są legendarne. To niezwykły talent „ogarnąć” tak wielką imprezę.

Oczywiście podziękowania należą się wszystkim, którzy przyczynili się do sprawnego przygotowania i przeprowadzenia festynu.

Dziękujemy też uczestnikom za wspólnie spędzony czas.

Projekt został finansowany ze środków Pełnomocnika Rządu Federalnego Niemiec ds. Kultury i Mediów oraz Sparkasse Berlin.

Współorganizatorem było Biuro Polonii w Berlinie oraz Malteser zapewniający bezpieczeństwo.

Patroni medialni to: Kontakty, Polonia Viva, Cosmo, Blog Polonia i magazyn-polonia.de.

Tekst: Iza Modrzejewska

Foto: Stefan Dybowski

denes ZAHNÄRZTE

wilmersdorfer str. 62 10627 berlin tel. 030 881 46 49
www.dentes-zahnaerzte.de praxis@denes-zahnaerzte.de
implantologie implantatprothetik oralchirurgie
aligner endodontie mikroskopendodontie
kinderzahnmedizin prophylaxe bleaching bonding

STOMATOLOG Aida Bigus-Gdaniec

Mariendorfer Damm 147, 12107 Berlin

am U-Bhf. Alt Mariendorf

Tel.: 706 38 28

Mo	Di	Mi	Do	Fr
12-20	9-12,14-18	9-12	9-12, 15-20	nach Vereinbarung

Beata Mydlowska Zahnärztin

Skalitzer Str. 6, 10999 Berlin
am U-Bhf. Kottbusser Tor
Tel.: (030) 615 18 22

Sprechzeiten:

Mo: 12:00 - 20:00
Di, Do: 10:00 - 13:00
14:00 - 18:00
Mi, Fr.: 09:00 - 13:00
und nach Vereinbarung

Margarete Baier

Zahnärztin

Waldstr. 27 • 10551 Berlin (Tiergarten)
www.zahnarzt-praxis-baier.de • E-Mail: Zahnärztin-baier@t-online.de
Tel.: (030) 395 92 55 • Fax (030) 390 386 07

Mo	Di	Mi	Do	Fr
10-19	9-15	10-19	10-18	9-14

ZAHNARZTPRAXIS

Dr. Sławomir Trepka

Kinderbehandlung
Amalgam-Alternativen
Bleaching
AIR-Flow
Praxis eigenes Labor

Askanischer Platz 3/EG

030 - 26 12 160 • am S-Bhf. Anhalter Bahnhof

Mo, Di, Do 08.00 - 13.00 und 14.00 - 18.00 / Mi 08.00 - 13.00 / Fr 08.00 - 13.00

IMPLANTOLOGIA

20 lat doświadczenia i ponad 10000 wszczepionych implantów (NOBEL BIO CARE STRAUMANN, CAMLOG)

CHIRURGIA STOMATOLOGICZNA

ekstrakcje, resekcje, zabiegi w znieczuleniu miejscowym i ogólnym (sedacji)

PROTETYKA

protetyka na implantach, mosty, korony, protezy

STOMATOLOGIA ZACHOWAWCZA

wypełnienia kompozytowe, wybielanie zębów (BEYOND), leczenie pod mikroskopem

NOWOCZESNA DIAGNOSTYKA

pracownia RTG, tomografia komputerowa, mikroskop

Plac Wolności 17
69-100 Słubice

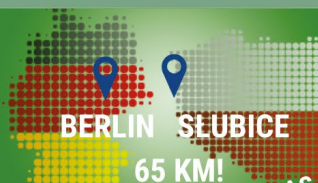
Tel. (+48) 95 758 21 26
(+48) 60 561 21 26

DentalArt Stomatologia Słubice

biuro@dentalartsłubice.pl
www.dentalartsłubice.pl

DOJEDZIESZ DO NAS
W JEDNĄ GODZINĘ!
ZAPRASZAMY!

STOMATOLODZY WSZYSTKICH SPECJALIZACJI - SZCZECIN

OD 15 LAT WYKONUJEMY I SKUTECZNIE REALIZUJEMY KOSZTORYSY DLA PACJENTÓW UBEZPIECZONYCH WE WSZYSTKICH NIEMIECKICH KASACH CHORYCH.

- OSZCZĘDNOŚĆ DO 50% W PORÓWNANIU Z NIEMIECKIMI GABINETAMI

- GWARANCJA AKCEPTACJI KOSZTORYSÓW PRZEZ NIEMIECKIE KASY CHORYCH

- GWARANCJA UZYSKANIA ZWROTU FINANSOWEGO Z NIEMIECKIEJ KASY CHORYCH ZA WYKONANE LECZENIE W POLSCE

- SZYBSZA REALIZACJA PLANÓW LECZENIA ORAZ WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG PROTETYCZNYCH

- NOWOCZESNY SPRZĘT, INNOWACYJNE METODY LECZENIA, WYKWALIFIKOWANY PERSONEL

- ZAJMUJEMY SIĘ TRUDNYMI PRZYPADKAMI Z ZAKRESU PROTETYKI, CHIRURGII, PERIODONTOLOGII, ORTODONCJI I STOMATOLOGII ESTETYCZNEJ

- NOWOŚĆ - LASEROWE WYBIELANIE ZĘBÓW

Istniejemy od blisko 30 lat. Zaufało nam ponad 20 000 pacjentów z Polski, Niemiec i Skandynawii.

Zadzwoń i umów wizytę

+48 606 992 580

sylwia.cena@ra-dent.com.pl
www.ra-dent.com.pl

MICKIEWICZA 128A/1
71-140 SZCZECIN

KRZYWOUSTEGO 19/5
70-252 SZCZECIN

KRÓLEWEJ KORONY POLSKIEJ
9/U1
70-485 SZCZECIN

Zahnarztpraxis

Dr. Alina Gutsch-Trepka

Schönebergerstraße 5, 10963 BERLIN-KREUZBERG
ECKE HOTEL MÖVENPICK

☎ **030 - 26 39 77 56**

Mo Di Mi Do Fr
12-20 8-14 12-20 12-20 8-14

S-Bahn: S1, S2, S25; BUS: M29, M41, M123

**ZAHNARZTPRAXIS
NOWAK**

www.nowak-zahnarztpraxis.de

Dr. med. dent. **Roxana Nowak**
Monika Nowak

Tel. 030 68087813

Implantologia
Periodontologia
Protetyka
Prophylaxe
Licówki
Wybielanie zębów

Mo. - Do. 09.00 - 13.00 Uhr
14.00 - 19.00 Uhr
Fr. 09.00 - 14.00 Uhr

Xantener Str. 22
10707 Berlin
U-Bahnhof Adenauer Platz (U7)

APARATY SŁUCHOWE BEZPŁATNE* NA RECEPTĘ

miruna
AUGENOPTIK
HÖRAKUSTIK

Michał Ruszewski – Tauernallee 42
12107 Berlin – Tel.: 030 - 76 28 78 13
www.miruna-berlin.de

*Przy ukazaniu recepty od laryngologa dochodzi ustawowa dopłata 10,- € za aparat. (Cena bez recepty 799,- €)

SPECJALISTA CHIRURGII PLASTYCZNEJ

Uniwersytetu w Lübeck

Dr. med. Jarosław Tribull-Potapczuk

doktor nauk medycznych Uniwersytetu w Köln

**Operacje plastyczne twarzy, powiek, nosa,
piersi, brzucha i innych części ciała**

Koszty podobne do cen w Polsce

Kurfürstendamm 69 (Adenauerplatz), 10707 Berlin
Tel.: 030-32708228 lub 0171-7076462 (tu też po polsku)
E-mail: info@dr-tribull.de, Website: www.dr-tribull.de

Konsultacje w dni powszednie **15:00-19:00**

Koszty porad (i niektórych operacji) pokrywa Krankenkasse

Germedica

Familienmedizin
Ganzheitliche Medizin
Schulmedizin und Integrative Medizin

PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO

Dr. med. Beata Bylinski

Specjalista chorób wewnętrznych / Hausärztin / Naturheilverfahren

**OPIEKA LEKARSKA NAD CAŁĄ RODZINĄ
(DOROŚLI, MŁODZIEŻ, DZIECI, NOWORODKI)**

13409 Berlin - Reinickendorf
Reginhardstr. 34

Tel.: 030 491 91 95
030 499 07 360

e-mail: info@praxis-germedica.de

PRIVAT und KASSE

Specjalista Ginekologii i Położnictwa

Dr. med. Jarosław von Mach-Szczypiński

Praxis:
Hermannplatz 5, 10967 Berlin
(Neukölln; U-Bhf Hermannplatz)
Telefon: (030) 691 43 03
Handy: 0171 1437301

Sprechzeiten:
Montag bis Donnerstag
9:00-13:00 und 15:00-18:00
Przyjmujemy też pacjentki
bez karty ubezpieczenia

Opieka nad osobami starszymi i chorymi

Stacja opieki domowej **SCHWESTER EVA**

- Usługi pielęgnacyjne i opieka medyczna
- pomoc w wykonywaniu codziennych obowiązków domowych
- bezpłatne doradztwo w zakresie społeczno-socjalnym / Pflegeversicherung
- personel polskojęzyczny
- rozliczeń dokonujemy z kasami chorych, kasami ubezpieczenia społecznego oraz z Urzędem ds. Socjalnych.

Adres: Auguste - Viktoria - Allee 82, 13403 Berlin
Tel.: 030 805 77 497, Funk: 0176 32 998 426
E-mail: pflegedienst.schwester-eva@web.de

AGNIESZKA DIAK
psycholog
pedagog resocjalizacyjny

Każda zmiana zaczyna się od rozmowy

☎ +49 178 248 1603

📍 Berlin, Steglitz

FIZJOTERAPIA

👉 Gimnastyka (też wg Bobath, PNF)

👉 Fizykoterapia

👉 Terapia Manualna

👉 Fizjoterapia uroginekologiczna

👉 Drenaż limfatyczny

👉 Masaże

👉 Terapia stawu skroniowo-żuchwowego

Godz otwarcia:

Pon - czw: 8:00 - 18:30
Pt: 8:00 - 13:00

mgr Kornelia Mroczek & Team zapraszają!
Wszystkie kasy chorych i prywatnie

Physiotherapie-Praxis
»PHYSIOLAB«
Düppelstraße 39
12163 Berlin
📞 + 📧 Rathaus Steglitz

Tel. 030/797 460 16
info@physiolab-berlin.de
Barrierefreie Praxis

Również wizyty domowe

ANONIMOWI ALKOHOLICY – MEETING

Poniedziałek 18:30, Środa 19:00, Sobota 17:00,
Gierkezeile 39, 10585 Berlin

Niedziela 16:00, Lipschitzallee 80, 12353 Berlin

Piątek 19:15, Hessenring 47, 12101 Berlin

Czwartek 19:00, Niedziela 16:00,

Storkower Str.158, 3 ptr.10407 Berlin.

Tel.: +49 157 504 759 92

Telefon kontaktowy: +49 157 506 384 09

Berlin /Schöneberg

Physiotherapie am Kleistpark

Arnold Paliński

Massagen, Krankengymnastik, Manuelle Therapie,
Fangopackungen, Manuelle Lymphdrainage,
Elektrotherapie, Ultraschall

Alle Kassen, BG und Privat

Zapraszamy:

Pn - Cz 8 - 18, Pt 8 - 15 (Terminy wyłącznie po
telefonicznym uzgodnieniu.)

Langenscheidtstr. 5, 10827 Berlin Tel. **(030) 79789153**
50m od U-7 Kleistpark

Dr. Warsow - Apotheke
Inh./ Apothekerin Edyta Nowak

WIR WOLLEN
DASS ES IHNEN
GUT GEHT

MÓWIMY PO POLSKU!

- realizujemy recepty z Polski
- E - recepty oryginalne (wydrukowane)
- karta stałego klienta
- fachowe i kompetentne porady

Sonnenallee 295, 12057 Berlin

Tel.: 0 30/ 684 38 54

Fax: 0 30/ 68 22 49 07

Otwarte:

pon-pt.: 9:00-18:30

sob.: 9:00-13:00

ok. 150 m od

S-Bhf. Köllnische Heide,

Bus: 277, 246, M41

ZDROWIE ZACZYNA SIĘ OD RUCHU – ZADBAJ O SIEBIE Z PHYSIOLIFE

- Masz bóle pleców, karku lub stawów?
- Dochodzisz do siebie po kontuzji lub operacji?
- A może po prostu chcesz poczuć się lepiej i swobodniej w swoim ciele?

Jesteś we właściwym miejscu!

- W **Physiolife** łączymy nowoczesne metody leczenia z indywidualnym podejściem.
- Zespół **wykwalfikowanych fizjoterapeutów** zadba o Ciebie tak, jak sam by chciał być leczony.
- Mówimy w językach: polski, niemiecki, angielski, turecki, arabski, indyjski – czuj się **swobodnie i zrozumiany**

OFERUJEMY:

- Terapia manualna
- Rehabilitacja ortopedyczna i neurologiczna
- Masaż leczniczy i relaksacyjny
- Ćwiczenia indywidualne i terapia bólu
- Nowoczesne urządzenia i przyjazna atmosfera

Fizjoterapia, która naprawdę działa.

Z troską. Z sercem.
Dla Ciebie.

Physiotherapie Physiolife

Münchener Str. 6, 10779 Berlin

Rejestracja: 030 2141820

www.physiolifeberlin.de

Godziny otwarcia:

Poniedziałek & Środa: 8:00 – 16:30

Wtorek & Czwartek: 9:00 – 17:30

Piątek: 8:00 – 12:00

Mówimy po polsku, niemiecku, angielsku, turecku, indyjsku i arabsku.

Nie czekaj, aż ból minie sam – zadbać o siebie już dziś!

Komfort, skuteczność, zaufanie – poczuj różnicę w Physiolife!

FC Polonia Berlinia: Dla nas nie ma rzeczy niemożliwych

Klub FC Polonia od 13 lat współtworzy krajobraz polskiego Berlina. Gromadzi Polaków, łączy ich i integruje. Ale ma też problemy, a tymi do niedawna były wyniki. „Dla nas nie ma rzeczy niemożliwych, tylko muszą być chęci i środki” – mówią przedstawiciele klubu FC Polonia Berlin, wiceprezes Maksymilian Wysokiński i kierownik sekcji siatkarskiej, Dawid Słota, z którymi rozmawia Maciej Wiśniewski z COSMO po polsku

Maciej Wiśniewski: Jakie nastroje panują obecnie w klubie?

Maksymilian Wysokiński: Coraz lepsze. Wygraliśmy drugi mecz z rzędu, więc zła pasta została przełamana

No właśnie, bo początek występów pierwszej drużyny FC Polonii Berlin w nowym sezonie Kreisligi A był trudny. Ponieśliście aż 4 porażki z rzędu, dopiero po nich odnieśliście dwa zwycięstwa. Co było kluczem do tej zmiany?

Wyluzowanie

Ciężko się chyba wyluzować, kiedy przegrywa się cztery razy z rzędu?

Ciężko się wyluzować, ale to była trochę nasza wina. Postawiliśmy sobie wysoko poprzeczkę. Chcieliśmy też płacić chłopakom premie za wygrane mecze.

Staraliśmy się wszystko profesjonalizować na tyle, na ile się dało, ale wydaje mi się, że „głowa nie dojechała”, jak to się mówi w żargonie piłkarskim. Spaliliśmy się na początku sezonu. Jednak po rozmowie z trenerem i radą drużyny stwierdziliśmy, że zrobimy to prościej, tak, żeby cieszyć się piłką i wygrywać. Dzięki temu mecz w wykonaniu naszych chłopaków to była petarda. Jeden z najlepszych meczów, od kiedy jest nasz trener.

Ale nastroje nie były chyba aż tak optymistyczne i wyluzowane, skoro pod koniec września prezes Adrian Tomaszewski wydał oświadczenie, że „zarząd stoi murem za trenerem”.

Tak... Wiadomo, chcemy wygrywać, ale kiedy przychodzą porażki, robi się ciężko. Powstaje nerwowa sytuacja między zawodnikami a trenerem. Chcieliśmy więc go wesprzeć i współpracować, żeby zacząć wygrywać.

Czy dla FC Polonia ważniejszy jest wynik i sukces sportowy czy też familiarno-integracyjny wymiar klubu? Liczy się bardziej zabawa czy wyczyn?

Dobre pytanie. Z pierwszą drużyną staramy się skupiać na wy-

nikach. Chcemy wygrywać, bo wygrana przyciąga sponsorów, sprawia, że przychodzą nowi członkowie. W drużynie siatkówki np. w ciągu miesiąca doszły 4 nowe osoby. Za wynikami idzie wszystko.

W grupach młodzieżowych wynik nie jest dla nas najważniejszy, ale kiedy są sukcesy, integracja jest lepsza i przyjemniej spędza się nam czas. Staramy się więc to łączyć.

Mówimy przede wszystkim o piłce nożnej, bo w końcu FC jest w nazwie Polonii. Czy w sekcji siatkarskiej też gracie na wynik? Bo wyniki macie! To chyba najbardziej utytułowana sekcja, jeśli chodzi o FC Polonię, prawda?

Dawid Słota Tak. Nasza drużyna od 2015 roku gra w rozgrywkach drużyn mieszanych we Freizeitlidze. I za każdym razem jest w czołówce. Sportowiec zawsze stawia na to, żeby wygrać. To główny cel: wygrać mecz i wygrać sezon, ale ważne jest też, żeby się tym bawić. Łatwiej jest grać na luzie i wygrywać mecze, niż spinać się i skupiać tylko na wygranej. Bardzo nam też zależy na tym, żebyśmy jako Polacy kochający piłkę siatkową, spędzili wspólnie czas na boisku, odstresowali się od dnia codziennego, od codziennych zajęć. Łączenie walki o wygraną z dobrą zabawą na razie przynosi efekty.

FC Polonia ma 3 drużyny piłkarskie. Pierwszy zespół w Kreislidze A, zespół dla piłkarzy powyżej trzydziestego drugiego roku życia (U32) i drużyna młodzieżowa, czyli dla jedenasto- i dwunastolatków oraz sekcja siatkarska. Nota bene sekcja siatkarska jest koedukacyjna. Dziewczyny i chłopaki grają razem, w odróżnieniu od piłkarzy.

Tak, po pandemii starzy zawodnicy poodchodzili i stworzyliśmy nową drużynę mieszaną. W przyszłym sezonie jednak chcemy wystąpić i w drużynie mieszanej i w męskiej. Mamy tylu chłopaków, że możemy wspólnie potrenować w tym sezonie, a w przyszłym zagrać w lidze.

Siatkówka cieszy się aż taką popularnością wśród berlińskiej Polonii?

Myślę, że siatkówka cieszy się dużą popularnością w całym Berlinie, wśród Polaków również. Część przyjezdnych, kiedy dowiaduje się, że jest taki klub jak Polonia Berlin Valleyball pisze do nas, przyjeżdża na próbne treningi i jeśli obie strony są zadowolone, przystępuje do nas.

W końcu polska siatkówka ma się znacznie lepiej niż polska piłka nożna. Sekcja siatkarska szuka nowych członków?

Tak. Jesteśmy otwarci i mamy miejsca. Nowi zawodnicy lub zawodniczki mogą do nas dołączyć i wspólnie rozwijać naszą sekcję.

A jeśli chodzi o piłkę, to są plany, żeby stworzyć drużynę młodzieżową na poziomie F Jugend, czyli dla siedmio- i ośmiolatków?

Maksymilian Wysokiński: Tak. Mamy już trenera. Wraca w nasze szeregi Bartek Śnieżek, czyli trener wykwalifikowany.

Staramy się rozwijać, ale stawiamy raczej na jakość, a nie na ilość. Utrzymujemy się ze składek i uznaliśmy, że nie ma sensu powiększanie klubu, jeśli ludzie ich nie płacą. Nie mamy stałego wsparcia ani od rządu, ani od sponsorów. Szukamy go cały czas. Potrzebujemy pomocy.

A macie wsparcie ze strony na przykład placówek dyplomatycznych w Polsce? Ambasady? Konsulatu?

Jesteśmy w kontakcie z panią Konsul. Jesteśmy zapraszani do ambasady. Jesteśmy jedną z największych sportowych organizacji w całych Niemczech. Jesteśmy na salonach, ale niestety mało z tego wynika. Na pewno potrzebujemy o wiele więcej wsparcia.

A wsparcie kibiców jak wygląda?

Super! Kibice są, choć nie jest ich bardzo wielu. Starają się być na wszystkich meczach. W większości są to rodziny, ale mamy też kilku zagorzałych fanów, którzy są na każdym meczu. Mamy swoje przysiężki, swój hymn. Wygląda to fajnie.

A w siatkówce? Macie wsparcie kibiców?

Jeżeli są, to naprawdę nas dopingują. Nie mamy wprawdzie trybun, żeby ludzie mogli wygodnie usiąść, ale w hali jest sporo miejsca. Zawsze jest ktoś z rodziny, przyjaciół, dzieci. Na ogół 5-10 osób, ale nawet tyle wystarczy, żeby skutecznie dopingować.

Pan prezydent Nawrocki jest kibicem FC Polonii? Mielicie okazję, żeby się spotkać podczas jego wizyty w Berlinie.

Oczywiście. Z tego, co wiemy, jest kibicem piłki nożnej.

Bokserkiej sekcji nie macie?

Jeszcze nie mamy.

A są takie plany?

Oczywiście! Chcemy się rozwijać, jak już będziemy mieli swoje miejsce. Dla nas nie ma rzeczy niemożliwych. Zrobimy wszystko, tylko muszą być chęci i środki.

Własne boisko to jeden z Waszych nowych celów. A z tych bardziej realnych - co byście wymienili?

Najważniejsza potrzeba to stałe, regularne wsparcie. Finansowanie z polskiego MSZ lub z berlińskiego Senatu. Ciągłe proszenie o pieniądze jest dla nas bardzo niekomfortowe i stresujące. Musimy też mieć marketing na najwyższym poziomie, bo to podstawa, ale ciężko znaleźć ludzi, którzy chcieliby to robić charytatywnie.

Gdzie można zobaczyć Wasze zespoły najbliższym czasie?

Najlepiej wejść na naszego Facebooka lub na naszą nową stronę internetową <https://fc-polonia.com/>. Tam wypisane są wszystkie mecze, jest kalendarium wszystkich zespołów.

A siatkówka?

Zapraszamy na treningi w każdy poniedziałek i środę o godzinie 20:00. Najbliższy mecz ligowy mamy 9 listopada, ale wcześniej chcemy wziąć udział w turniejach, które będą ogłaszane na naszej stronie fejsbukowej i na Instagramie.

Dziękuję bardzo za rozmowę i trzymam kciuki za ekipę FC Polonii. Wiceprezes Maksymilian Wysokiński i kierownik sekcji siatkarskiej Dawid Słota byli gośćmi COSMO po polsku.

Dziękujemy do zobaczenia.

„Mamo, daj mi Apfel”, czyli warto mówić z dzieckiem po polsku

Jak reagować, kiedy dziecko miesza języki i mówi np: „Mamo, daj mi Apfel?” Czy do dziecka mówić w rodzimym języku, nawet jeśli mieszkamy w Niemczech? „Dwujęzyczność nie obciąża dzieci, ale stymuluje je do rozwoju” – zapewnia dr Anna Mróz, językoznawczyni, specjalistka wielojęzyczności w rozmowie z Moniką Sędziarską z COSMO po polsku

Monika Sędziarska: Zaczniemy od obalenia największego mitu, powtarzanego nawet w środowisku medycznym, że dużo języków może zaszkodzić dziecku i powodować opóźnienia w mowie, a nawet w rozwoju. Czy naprawdę tak jest?

Dr Anna Mróz: Absolutnie nie. Mamy bardzo dużo badań, które pokazują jednoznacznie, że dwu- i wielojęzyczność nie obciąża dzieci. Jest ona wręcz bardzo ważnym stymulatorem do rozwoju, a większość ludzkości jest wielojęzyczna! Mamy naturalne kompetencje, żeby wychowywać się w kilku językach.

Zdarza się jednak często, że dzieci mieszają języki. Mówią na przykład: Mamo, zobacz, mój Teddy jest krank. Jak rodzice powinni wtedy zareagować? Poprawiać dzieci czy wręcz przeciwnie?

Są dwie przyczyny, dla których dzieci mieszają języki. Jedną z nich wynika z tego, że dziecko różne słowa przeżywa w różnych sytuacjach i w różnych językach. Jeśli zobaczyło koparkę, będąc z dziećmi z przedszkola na placu zabaw i krzyczy: Bagger, Bagger, to w żaden sposób nie da się rodzicom przekonać, że to jednak jest koparka. Albo na odwrót. Jakieś słówko z języka polskiego zapadło mu na tyle w pamięć, że stało się jego ulubionym słowem i przepłynęło do języka niemieckiego. To naturalny proces rozwojowy.

Jako rodzice powinniśmy jednak pamiętać, że jesteśmy wzorem językowym dla naszego dziecka. Jeżeli w rozmowie z nim mieszamy języki, to dziecko nie ma szansy przyswojenia mechanizmu rozdzielania języków. Nie będzie też miało świadomości, które słowo przynależy, do którego języka. Warto więc parafrazować wypowiedzi naszego dziecka. Jeśli mówi: Mamo, daj mi Apfel, wtedy warto powtórzyć: A! Chcesz jabłko, tak? Chcesz jabłko czerwone czy zielone?

Ale jeśli to mama mówi: Podaj mi Handy, to już jest gorzej, prawda?

Tak, nie powinniśmy tak rozmawiać z dziećmi.

Przejdźmy do strategii. Zaczniemy od rodziców mieszkających w Niemczech, którzy są Polakami i w domu rozmawiają po polsku. Rodzi im się dziecko, które dorasta w niemieckojęzycznym środowisku w przedszkolu i szkole. Jak zacząć jego przygodę z dwujęzycznością?

W rodzinie polskojęzycznej należy mówić do dziecka wyłącznie w języku polskim. Rodzice są najbardziej autentyczni w swoim języku. Mają w nim największe kompetencje językowe, jeżeli chodzi o używanie metafor codzienności. Frazeologizmy, powiedzonka i piosenki to skarb językowy, który w sposób naturalny przekazujemy dziecku. I nawet jeżeli jesteśmy na poziomie C1 lub C2 z języka niemieckiego, to nie mamy takiej swobody korzystania z pełnych zasobów językowych. Język jest jak ocean. Jeżeli nie wzrastaliśmy w jakimś języku, to nie mamy zasobów językowych obrazujących świat dziecka, opisujących jego przeżycia i emocje.

To dlatego najbardziej autentyczni jesteśmy w swoim języku. Także naturalne kompetencje pedagogiczne rodziców są zakorzenione w języku, w którym się wychowali. Tam jest źródło. Ukulałam nawet pojęcie „język serca” w odniesieniu do języka pochodzenia. Język polski jest językiem serca, jeżeli w nim się wychowaliśmy.

Jednocześnie znam argumenty rodziców, którzy obawiają się, że jeśli będą rozmawiać z dzieckiem po polsku, a dziecko będzie musiało iść do przedszkola niemieckiego, to będzie mieć kłopoty z komunikacją

Tutaj też nauka przychodzi nam z pomocą. Dowiedzione jest to, że im bardziej rozwinięty jest pierwszy język, tym szybciej i efektywniej dziecko nabywa każdy kolejny. Czas spędzony z dzieckiem w pierwszych latach i miesiącach powinien być więc czasem „inwestycji językowej”.

Jeżeli dziecko idzie do przedszkola niemieckojęzycznego, to warto mu przekazać 5 strategicznych słów dotyczących fizjologii, najprostszych uczuć. Warto też wypisać 5 strategicznych słów personelowi przedszkola. Dużo przedszkoli posługuje się tą metodą.

Jeżeli dziecko rozwija się prawidłowo i ma zapewniony rozwój językowo-poznawczy w domu, to w ciągu roku powinno przyswoić swobodną komunikację w języku niemieckim.

Sprawa wydaje się trochę łatwiejsza, jeżeli rodzina jest mieszaną, na przykład małżeństwo polsko-niemieckie

W takiej sytuacji dziecko mówi do mamy w języku mamy, a do taty w języku taty. Ten zwyczaj jest dla dziecka swoistą kotwicą. Dzieci uczą się poza tym rozróżniać słownictwo i systemy językowe, oddzielać je. Z czasem nabywają kompetencje przełączania kodów. I to w wielu rodzinach fantastycznie działa. Dziecko mówi na przykład przy stole w języku hiszpańskim do mamy, w języku polskim do taty, a w przedszkolu jest język niemiecki. Znam wiele takich rodzin. To naprawdę działa, ale, uwaga, wymaga konsekwencji i zaangażowania.

Język niemiecki w pewnym momencie zacznie jednak dominować w przedszkolu, na placu zabaw, w telewizji. Co rodzice mogą zrobić, żeby dziecko chciało posługiwać się językiem polskim

To naturalne, że w otoczeniu, w którym jest język niemiecki, staje się on językiem silniejszym, a potem też językiem edukacji. Jak wspierać język polski? Po pierwsze komunikować się w tym języku z dzieckiem, traktować je od urodzenia jako partnera do rozmowy, wzmacniać więź. Język serca jest kluczem do wielojęzyczności. Bez relacji bliskości, bez komunikacji, bez odczytywania potrzeb dziecka, okazywania mu ak-

ceptacji i zrozumienia, może być tak, że w którymś momencie dziecko odrzuci język polski, bo np. niemiecki będzie mu się z lepiej kojarzył.

Ale nawet jeżeli język polski ma się dobrze w rodzinie, to u dzieci i nastolatków pojawiają się fazy buntu. Ignorują język polski, odpowiadają rodzicom po niemiecku, zamykają się w sobie. Jak przełamać ten kryzys?

Oczywiście, takie takie etapy też się pojawiają. Tu nie pomogą zakazy, nakazy, wywieranie presji na dziecko. Wręcz przeciwnie, są to metody kontraproduktywne, które mogą doprowadzić do tego, że dziecko zaniecha komunikacji w języku polskim albo znacznie ogranicza komunikację w relacji z rodzicem.

Warto przypatrywać się temu. Romawić z dzieckiem np: „Widzę, że chcesz ze mną ostatnio mówić więcej po niemiecku niż po polsku. Z czego to wynika?” I czasem okazuje się, że np. kolega w przedszkolu wyśmiał dziecko, że jest z Polski.

Warto wtedy zaopiekować się emocjami dziecka. Powiedzieć, że język to skarb rodzinny, więzi, relacje z dziadkami, z kuzynostwem, nasza kultura. Nawet z 3-latkami można sensownie o takich rzeczach rozmawiać.

Ja osobiście polecam rytuał serca: Jeżeli dziecko przeżywa kryzys, to warto usiąść z nim sam na sam, bez telefonu, bez innych członków rodziny. Położyć jego główkę na swoim sercu i zapytać, czy czuje, jak serce bije. A potem powiedzieć: „Moje serce bije po polsku i dlatego to jest dla mnie tak ważne, że mówię z tobą po polsku”.

Dzieci uwielbiają rytuały. To jest taki taki rytuał. Nie tylko metafora, ale też rzeczywiste doświadczenie cielesności, rodzica i bliskości, choć

bez oczekiwania, że język serca rodzica musi zawsze być językiem serca dziecka, które przecież dorasta także w innym języku, języku otoczenia.

Jeżeli jednak rodzice nie ustaną w tym, że mówią w domu po polsku, to nadal dochodzić będzie do rozwoju językowego dziecka. Ten język nie zostaje zamrożony i w którymś momencie, jak przyjdzie pozytywny impuls, otworzy się nowa przestrzeń. Warto dzieciom w tym towarzyszyć.

Dziękuję za rozmowę. Do wysłuchania tego i innych podcastów o dwujęzyczności i języku polskim w Niemczech zapraszam na stronę cosmopolis. de oraz do serwisów streamingowych. Szukajcie hasła: COSMO po polsku.

**Podcasty COSMO
po polsku!**

Skanuj i słuchaj!

Boże Narodzenie we wrześniu

Tak się złożyło, że pod koniec września jechałam pociągiem z Berlina do Gdańska, gdzie prowadziłam klub czytelniczy. Dziękując za zaproszenie i jako Polka powracająca na chwilę na ojczyznę łono, poczułam w sobie potrzebę przywiezienia do Polski jakiegoś drobiazgu.

Tylko co przywieźć z Berlina komuś, kogo się nie zna? Currywurst do walizki nie zmieszczę, kebaba również, kawałków muru zapakowanych w plastikowe buteleczki „made in China” też nie... Weszłam zatem do sklepu spożywczego, takiego z BIO w nazwie, w poszukiwaniu jakichś słodczy z naklejką Brazy Brandenburskiej lub Bundestagu na opakowaniu, już obojętnie co, pociąg przecież zaraz odjedzie (jeżeli w ogóle przyjedzie) beze mnie. Nie ma, słowo daję, nie ma nic, aż moim oczom ukazała się... dekoracją bożonarodzeniową z piernikami, herbatami adwentowymi, kalendarzami i skarpetkami dla Świętego Mikołaja.

Był 22 września, proszę Państwa. Wzięłam herbatkę, będącą równocześnie kalendarzem adwentowym oraz pierniki. „Przynajmniej się w tym Gdańsku pośmiejemy” – pomyślałam i faktycznie. Pośmialiśmy się, herbatkę wypiliśmy, o książkach pogadałmy. Wróciłam dwa dni później, pociąg dojechał do Rzepina, a potem kazali nam wysiąść, kilka przesiadek i przekleństw później dojechałam do domu, następnego dnia padłam na koronawirusa. Ale to już inna historia.

Jakieś dziesięć dni później jechałam do pięknego Freiburga, tuż przy granicy ze Szwajcarią. To była również podróż służbowa, choć nie klub czytelniczy a moderacja spotkania autorskiego z Brygidą i Justyną Helbig. Lubie tak sobie podróżować i rozmawiać o książkach. Nikt nie traktuje tego jako poważnej pracy zawodowej, ale owszem, powiedziałam Wam, to jest praca. Niemniej znalazłam godzinę, by pospacerować po mieście. Usiadłam na malowniczej górze pokrytej zielonymi winoroślami, w słońcu po-

pijałam kombuchę ciesząc się łagodnością tej jesieni. Przede mną na ulicy dzwigi i jakieś metalowe dekoracje, trzech robotników dzielnie coś wiesza na wysokości lamp ulicznych. Co? Ołbrzymie dekoracje świąteczne – bombki, gwiazdki i światełka. Przetarłam okulary przeciwsłoneczne ze zdumienia, koło mnie młodzi w podkoszulkach, nastrojście letni. 10 października mąż wysłał mi zdjęcie ze sklepu ogrodniczego. Widać na nim naszą córkę trzymającą w rękach olbrzymie opakowanie różowych bombek na choinkę. „Kup, a cię zabiję” odpisałam i musiało to zabrzmieć poważnie, bo wrócili do domu z chrząntemami i naprawioną kosiarką, a nie bombkami.

Od tego czasu minęły już tygodnie, kurtki zimowe wypełniły szafy, a zamiast wieczornych wyjść, nastąpił czas jesieniarstwa: kocyków, herbat, świeczek i oglądania filmów. Dekoracje jak wisiały tak wiszą, kalendarze adwentowe wciąż na półkach w sklepach, aura świąt bożonarodzeniowych dawno mi wywietrzała z głowy, bo w ogóle nie miała czasu się w niej na chwilę zagnieździć. Bo kiedy i jak? We wrześniu?

Już od dawna obserwowałam, że dekoracje i asortyment w niemieckich sklepach mają niezmiennie przyspieszenie. Tu nie ma braku personelu czy jakichkolwiek opóźnień, panuje niemiecka precyzja i manifestacja dobrostanu. Ale mam wrażenie, iż to tempo wzrasta, a kupowanie świątecznych pierdółek we wrześniu jest jednak trochę nie na miejscu. Październik to oczywiście Halloween, po nim znów automatycznie wracamy do aniołków i gwiazdek, a od drugiego stycznia można się koncentrować na Walentyn-

kach. Po nich wiadomo - od razu Wielkanoc. Jestem pewna, że eksperci konsumpcyjnej wiedzy, co robią. Mam tylko jedno pytanie: czy ktoś z Was kupuje dekoracje świąteczne we wrześniu i podziwia uliczne oświetlenia bożonarodzeniowe w październiku? A w lutym kupuje czekoladowe zajączki? Osobiście zauważyłam efekt odwrotny do zamierzonego – ja już dawno przestałam dostrzegać sygnały sprzedawców, te ich haczyki w ogóle mnie nie łapią, już mi spowszedniały. Nie kupiłam prezentów pod choinkę we wrześniu i nie kupię ich w listopadzie, tylko prawdopodobnie tydzień przed Wigilią. Zachęta do świątecznych zakupów jest tak dużo i są tak natrętne, że w moim odczuciu, straciły kompletnie na wartości, omijam je, niczym psią kupę na berlińskim chodniku. I zastanawiam się, czy jestem z tym sama? I czy ten mechanizm sklepów świadczy o dobrostanie, czy wręcz przeciwnie? Czy to nie jest chwytanie się ostatniej deski ratunku? Bo skoro klienci nie kupują, interes idzie kiepsko, to postawmy im czekoladowego Mikołaja przed nosem, by nie byli w stanie odmówić wnu- częciu robiącemu maślane oczka (że o stru- żce ślinki nie wspomnę) na widok czekolady w folii w kształcie Świętego Mikołaja?

Skoro jednak mówimy o zakupach, a ja mam fioła na punkcie książek i kupowania ich w księgarniach, to poleć Wam nowy przekład powieści **Tomasza Manna** na język polski. Jerzy Koch przełożył debiutancką powieść Manna z 1901 roku, w której dużo mowy o kupieckiej rodzinie, więc wciąż pozostajemy w temacie kupowania i towarów. Mowa oczywiście o wielkim dziele „**Buddenbrookowie**”, za które Mann tak naprawdę otrzymał Nagrodę Nobla. Fakt, że współczesnia się dzieła klasyków, wydaje i tłumaczy na nowo, w języku, który brzmi współcze- śnie, a nie trąci myszką, cieszy moją duszę i ciało, a ta powieść jest idealna na długie jesienne wieczory.

No dobrze, a Wy już jesteście przygotowa- ni do świąt? Upiekliscie wielkanocnego mazurka na bożonarodzeniowy stół? Jeszcze nie? To na co czekacie?

Natalia Prüfer

FRYZJERKA wykonuje usługi: baleyage, pasemka, farbowanie, strzyżenie, modelowanie, trwałe prostowanie, OLAPLEX-rekonstrukcja i odbudowa włosów. Pracuje na produktach firmy WELLA. Ola, tel.: 0178 3476775

Profesjonalne usługi kosmetyczne i medycyny estetycznej z dojazdem do klienta lub w gabinecie w lokalizacji Berlin Friedenau-Schöneberg. Manicure-pedicure, oczyszczanie i inne zabiegi na twarz, makijaż okolicznościowy. Mezoterapia igłowa i mikroigłowa, wypełnianie zmarszczek, powiększanie ust i inne. Wysoka jakość, promocyjne ceny. Tel.: 0176 27398949

INTERNET MOBILNY, DOMOWY, TELEFONY KOMORKOWE
Wszystkie porady są darmowe i w języku polskim. Zapraszamy:)
tel. 030/81868077, kom. +4917648207784, www.teleberlin.pl

Fryzjerka z tytułem mistrza oferuje: baleyage, pasemka, trwałe, strzyżenie damskie, męskie, henna, przedłużenie włosów (mikroring, kreatyna). Agnieszka Whatsapp: 0155 11253349, 0176 48997626

Wykonujemy prace remontowe, szpachlowanie, malowanie, regipsy, płytki, tapetowanie, elektryka, hydraulika, montaż drzwi, okien, tarasy, laminaty, kompletne remonty mieszkań. Tel.: 0151 71770337

Pomoc w sprawach urzędowych, Job Center, Arbeitsamt, Kindergeld, Elterngeld, Wohngeld, pisma, odwołania, sprawy rentowe etc. (oprócz prawnych) Meldowanie firm – kpl prowadzenie papierów, rachunki etc. Mobil: 0157 84894000

Opróżnianie mieszkań, strychów piwnic ogrodów. Przewóz mebli z punktu A do B Tanie i szybko i solidnie. Rzetelna praca krótkie Terminy. Darmowa wycena. Tel.: 0176 96538820

Pomoc w problemach z Jobcenter, Arbeitsamtem, Gewerbeamt, Kindergeld, Elterngeld, Wohngeld, wizyty w urzędach, meldunki, pisma urzędowe i odwołania, wypełnianie formularzy oraz pomoc przy wizycie u lekarza. Kom.: 0177 5642472

Pomoc w zakładaniu polskiej telewizji internetowej, Jakość HD, wystarczy Smart TV i internet. Pomoc przy komputerach i drukarkach oraz internecie. Tel.: 0155 63280703.

Usługi transportowe - Przeprowadzki, - przewóz mebli oraz montaż, - oczyszczanie mieszkań, piwnic, - wywóz rzeczy do BSR, - rzetelnie, solidnie i szybko. Tel.: 0152 19264461

Naprawa sprzętu gospodarstwa domowego, pralki, zmywarki, lodówki, zamrażarki, suszarki. Szybko i solidnie. Na wykonaną usługę udzielam gwarancji. Tel.: 0152 25651989

Solidnie wykonujemy remonty mieszkań, szpachlowanie, malowanie, regipsy, tapety, kafle, podłogi, murarskie, izolacje, hydraulika, elektryka, renowacja okien, okna nowe, prace ogrodnicze, małe przeprowadzki. Tel.: +49 162 1044173 lub +49 30 85745005

KOMPUTERY - Naprawa, instalacje WINDOWS, INTERNET-DSL/ WLAN, usuwanie wirusów, ratowanie danych - Tel.: 030 30201944 Handy: 0162 1786980

Opróżnianie mieszkań, piwnic i strychów. Rzetelna praca, krótkie terminy, bezpłatna wycena. Tel.: 0176 96383270

Remonty mieszkań, szpachlowanie, malowanie, tapetowanie, układanie podłóg, cyklizowanie. Wszelkie prace remontowe. Tel.: 0178 7296119 lub 030 52659181

Budowlana firma oferuje cały zakres usług: wykończenia mieszkań, kafelki, gładzie, instalacje. Budowa domów od podstaw, dachy, fasady, kostka brukowa. Wynajem busa. Oferujemy również przeprowadzki i opróżnianie mieszkań. Tel.: 0155 11253349, 0176 48997626

MAJSTER ZŁOTA RĄCZKA, pomaluje, zamontuje, naprawi. 30 lat doświadczenia w remontach mieszkań. Zadzwoń, to Ci się opłaca. Marek 0177 1689892

Remonty mieszkań - malowanie, szpachlowanie, tapetowanie, regipsy, podłogi, kafelki, montaż drzwi, okien, elewacja, dachy, kostka brukowa, tarasy. Meble kuchenne na wymiar, szafy i zabudowy. Oferujemy również przeprowadzki i opróżnianie mieszkań. Tel.: 0176 43571983

Transport, ekspresowy wywóz mebli na BSR, oczyszczanie mieszkań, piwnic itp, przeprowadzki. Wycena bezpłatna. Tel.: 0176 36322659

Firma budowlana z Polski, brygada górali, szuka zleceń na budowy domów od podstaw, dachy, elewacje na terenie całych Niemiec. Tel.: +48 608729122, +49 152 05734746

Masaże lecznicze i Wellness, terapia bańką szklaną, masaż liftingujący twarzy. Berlin-Spandau. Zapraszam do kontaktu 01726432033

Meble na wymiar. Meble kuchenne, Szafy z drzwiami przesuwanymi, Szkło dekoracyjne do kuchni zamiast płytek. Wykonamy na zamówienie. Kontakt. Pn-Pi 9,00-16,00 Tel.: 0157 84556424, www.festti.de

INTERNET BIUROWY, MOBILNY, TELEFONY KOMORKOWE
Dla małych i dużych FIRM oraz z Gewerbe. Wszystkie porady są darmowe i w języku polskim. Zapraszamy:)
tel.: 030/81868077, kom. +4917648207784, www.teleberlin.pl

Refleksologia: stóp, rąk, twarzy i głowy. Zabiegi terapeutyczne i relaksacyjne. Tel.: 01637882447

Fachowiec złota rączka podejmie się: kafelkowanie, regipsy, szpachlowanie, elektryka, malowanie, laminat. Tel.: +48 696 93 22 56

Transport 3,5 tony przewóz rzeczy, mebli, AGD, opróżnianie mieszkań, przeprowadzki, itd. Mail: bokpol@interia.eu, tel.: +48 725 791 476, +49 0171 512 5846

Wykonuję prace remontowe + malowanie, szpachlowanie, tapetowanie, drobne prace elektryczne i hydrauliczne, tel.: 0157 83615980

Fachowiec złota rączka z wieloletnim doświadczeniem podejmie się: kafelkowanie, szpachlowanie, elektryka, malowanie, laminat. Tel.: +48 572 279 730

Transport Mercedes Vito, zakupy IKEA, Inne, ekspresowy przewóz rzeczy, AGD, zapraszam, tel.: 0151 50418494 Andrzej

Magiczne Biuro. Ty szukasz mnie! JA? A po co? Bo JA załatwię ci naprawdę wszystko - szybko i uczciwie. Poszukujesz już od paru miesięcy mieszkanie? Potrzebujesz pomocy w urzędach? Dzwoni i wszystko będzie twoje! Tel. Biuro: 030 28639869, WhatsApp: 01781144095

Firma transportowa oferuje przeprowadzki na terenie Europy. Opróżnianie mieszkań, piwnic, garaży. Wynajem Busów Maxi L4, H3 o wymiarach paki : dł: 4070, szer. 1870, wys: 2172. Tel.: 0155 11253349 Aleks

ALT-MOABIT 75 | 10555 BERLIN
TEL: 398 87 605

PESTALOZZISTR. 74 | 10627 BERLIN
TEL: 319 92 648

NOWE LAMPY
NOWE TECHNOLOGIE
BEZPIECZNE OPALANIE

ZAPRASZAMY!

GDZINY OTWARCIA:
PON. - PT. 9 - 22
SOB. 10 - 22 | NIEDZ. 12 - 20

Przeprowadzki – transport

- przewóz mebli
- opróżnianie pomieszczeń i piwnic
- wywóz rzeczy na BSR

Tel.: 0152 17271079 lub 030 96596915

TRANSPORT EXPRESOWY

PRZEPROWADZKI
OPRÓŻNIANIE MIESZKAŃ, PIWNIC, GARAŻY itp.

Tel.: 030 91566003, 0176 36322659

transport&przeprowadzki

- profesjonalne przeprowadzki, punktualność
- rzetelność wykonania usług z ubezpieczeniem
- przewozy mebli (IKEA, Höffner, itd...)
- opróżnianie mieszkań i piwnic
- przewozy materiałów budowlanych i narzędzi (Bauhaus, Obi,...)
- wywóz rzeczy do BSR

Tel.: 01577 3670602 lub 030 55142631

KAISER
BESTATTUNGEN
INH. G. KAISER - SEIT 2005

0170-5322474
24H
030-31004280

Od 21 lat oferujemy kompleksowe usługi pogrzebowe na terenie Berlina i okolic oraz przewozy zmarłych do Polski lub innych krajów uni europejskiej.

Gwarantujemy szacunek, godność i profesjonalizm.

Koronawirus zmienił nasze codzienne przyzwyczajenia. Zostańcie Państwo bezpiecznie w domu! My przyjedziemy do Państwa. Zajmiemy się pogrzebem na terenie Berlina albo przewozem ukochanej zmarłej osoby do Polski.

BIURO
Zoppoter Str. 7
14199 Berlin
Wilmsdorf

Bus
186 / 249 / 310

KAISERBESTATTUNGEN.DE

POLSKI ZAKŁAD POGRZEBOWY
CHWOLKA & CHWOLKA

ekspresowe przewozy zmarłych na teren całej Polski z załatwieniem wszelkich formalności. Pomoc w uzyskaniu renty oraz przysługujących świadczeń socjalnych, ekspresowe kremacje.

TEL. 24h 0171/6503466
BERLIN 0151/53361681
www.chwolka.pl

☎0175/9242374	Köln/Bonn	☎0151/53361467	Hannover
☎0171/1554632	Dortmund	☎0175/1043723	Kassel
☎0151/53361465	Recklingh.	☎0151/53361681	Berlin
☎0171/1554583	Düssel/Essen	☎0175/9242347	Hamburg
☎0175/2877731	Hagen/Bochum	☎0171/6503466	Frankfurt
☎0151/51816514	Wuppertal	☎0160/91427415	Stuttgart
☎0171/1554767	Krefeld	☎0171/5229676	München
☎0175/9242353	Bremen		

Od 29 lat! Szybko, Godnie, Uczciwie, Tanio

N A G R O B K I

Mistrz Kamieniarstwa & Inż. KRZYSZTOF IMIELSKI
Biuro: Büdnerring 48, 13409 Berlin

03027497001, 0171 9074101, 0173 6865350
imielski@arcor.de www.gran-mar-bau.de Mo- Fr 9 – 18 oraz Sa 10 – 14

Pogotowie zamkowe dzień i noc

natychmiastowa pomoc w przystępnej cenie w wypadku zatrzasknięcia drzwi lub zgubienia kluczy. Usuwanie szkód powłamaniami oraz montaż dodatkowych zamków

tel.: 030/ 915 94 017, 0170/ 5837677

SCHLÜSSEL-NOT-DIENST
CUNIER

REMONTY MIESZKAŃ

OKNA • DRZWI • BRAMY
GARAŻOWE • OGRODZENIA
Z MONTAŻEM

Mobil: 0157-59640537 • marianlenc@web.de

Anteny Satelitarne

Naprawy Telewizorów

Ustawianie programów TV **tel.364 36 859**

Od 30 lat w Berlinie
Schönwalder Str.101
13055 Berlin

SERWIS KOMPUTEROWY

LAPTOPY PC MONITORY

inż. Tomasz Günther

0178-6838146

www.katicom.de

- NAPRAWY U KLIENTA
- INSTALACJA WINDOWS
- WYMIANA GNIAZD I ZŁĄCZY
- WYMIANA MATRYC
- NAPRAWY PO ZALANIU
- ODZYSKIWANIE DANYCH
- USUWANIE WIRUSÓW

Zakład Pogrzebowy SANS SOUCI

wysłuchać

zrozumieć

towarzyszyć

Telefon 24 h: (030) 48 47 92 27
Wollankstr. 67, 13359 Berlin
www.sanssouci-bestattungen.de

U nas znajdą Państwo współczucie, zaangażowanie i profesjonalizm.
Mówimy również po polsku!

niedrogo

godnie

stylowo

Płacisz za wysokie rachunki za prąd i gaz?

Jeśli uważasz, że płacisz za dużo, pozwól nam to sprawdzić.
Powiedz dość zawyżania waszych rachunków.

Zgłoś się do nas, sprawdzimy je, poprawimy oraz obniżymy nawet o **50%**.
W mieszkaniach, domach i firmach. Szybko i fachowo. Pamiętajcie, że zimy są bardzo długie i zimne, a nikomu niepotrzebne są dopłaty.
Pomagamy załatwić wszelkie formalności w zgłoszeniu do (sieci) dostawcy prądu i gazu.

Arkadiusz Skorupka
Zertifizierter Energieberater
Rudower str. 95 12351 Berlin
arkadiusz.skorupka@gmx.de

Wszystkie formalności za darmo! Zaufaj mi!

Kontakt: 0163 7886965

Gaz od
6 CENTÓW
za kWh brutto

Szafy z drzwiami przesuwanymi na wymiar

www.lizak.de

Päwesiner Weg 19, Haus 62
13581 Berlin
tel.: 030 924 053 84
Funk: 0151 591 191 12
e-mail: info@lizak.de

KOWALSTWO ARTYSTYCZNE

doradztwo i pomiar gratis

MD TOP UMZÜGE

składanie mebli, transport IKEA, przeprowadzki, opróżnianie piwnic, rozliczenie dla Arbeitsamt. Posiadam 2 busy kontenerowe i ubezpieczenie na przeprowadzki. Tel.: **0176 833 92 933**
E-mail: marekopuchowicz@aol.de

MD TOP UMZÜGE

Roedernallee 167/168
13407 Berlin (Wittenau)
Tischreservierung
+49 176 47 31 33 83
www.KorneliaRestaurant.de
www.facebook.com/RestaurantKornelia

KORNELIA

Polnisches Restaurant

Menu Świąteczne 2024

- BARSZCZ Z USZKAMI 5€
- ZUPA GRZYBOWA 6€
- PIEROGI Z KAPUSTĄ I GRZYBAMI 8,5€
- RYBA PO GRECKU 8€
- KARP W WINIE 9€
- KROKIETY Z KAPUSTĄ I GRZYBAMI 5€ /SZT
- ŚLEDŹ (W OLEJU LUB ŚMIETANIE) 4,5€
- SAŁATKA JARZYNOWA 5€
- BIGOS 10€
- FILET Z GĘSI W SOSIE OWOCOWYM Z KLUSKAMI ŚL. I CZERWONĄ KAPUSTĄ 25€

CIASTA

- SERO-MAKOWIEC 30€
- SERNIK 25€

* cena za blachę

Zamówienia przyjmujemy do dnia 16.12.2025
po więcej informacji zapraszamy do restauracji
lub na naszą stronę internetową

* cena za porcję

Polnisches Bistro und Lebensmittel

Polskie Bistro w Berlinie – Twój Partner na Każdą Okazję!

Planujesz przyjęcie, spotkanie firmowe lub rodzinną uroczystość?
Zaufaj naszemu polskiemu bistro, które zadba o każdy szczegół
Twojego wydarzenia! Specjalizujemy się w cateringu
oraz kompleksowej obsłudze eventów.

Oferujemy nie tylko wyśmienite, autentyczne polskie dania, lecz także
pełną obsługę kelnerską i dostawę bezpośrednio na miejsce.

**Nasze menu to prawdziwa esencja polskich smaków – doskonałe
skomponowane na każdą okazję!**

**Rogale Marcińskie – tylko
w listopadzie! Tradycyjny smak
Polski z białym makiem, orzechami
i lukrem.**

**Zamów tylko u nas – Polnisches
Bistro und Lebensmittel,
Tempelhofer Damm 200, Berlin.**

Tel.: +49 151 756 39 396

Dodatkowo zapraszamy do naszego bistro na przepyszne dania
serwowane na miejscu. W naszym sklepie z polskimi produktami
znajdziesz wszystko, co potrzebne, aby poczuć się jak w domu.

**Skontaktuj się z nami i odkryj, jak smacznicie można uczcić
każdą chwilę z polskim bistro w sercu Berlina!**

Tempelhofer Damm 200 • 12099 Berlin • U6- Kaiserin Augusta
Tel. 0151 756 39 396

MAGDA & KAYA

SALON FRYZJERSKI

Turmstraße 14
10559 Berlin

Tel.: 030 343 535 55
mk-friseure.com

"Berti"

OPRAWA MUZYCZNA

- ★ Wesela
- ★ Jubileusze
- ★ Okolicznościowe
i inne...
- ★ Deutsch & Polnisch
- ★ LIVE & DJ

Tel.: 030/7464556 ★ 0179 244 28 90

NEW VOICE SYSTEM

MUSIKBAND BERLIN

Zagramy na każdej imprezie.
Udzielamy informacji: sala, party service,
filmowanie imprez, wypożyczanie sprzętu.

Tel.: 0163 1497 647
lub 0151 5948 6287
info@newvoicesystem.de
www.NewVoiceSystem.de

Matrymonialne / Towarzyskie

Pan 56 lat mieszkający od 25 lat w Berlinie, pracujący, pozna
Panią do 54 lat. Tel.: 0163 4388998

Jungebliebener Mann, 73 Jahre, sucht liebesbedürftige Dame zum
Aufbau einer Beziehung. Tel.: 0162 49 890 58

Pani 56 lat zam. na stałe w Berlinie, pragnie poznać miłego Pana
bez nałogów i zobowiązań. Tel.: 0178 6971984

SACHVERSTÄNDIGEN-TEAM 24

Certyfikowany przez TÜV Rheinland niezależny i doświadczony

RZECZOZNAWCA SAMOCHODOWY

Rafał Lubiński

BEZPŁATNE PORADY

Dla poszkodowanych bezpłatna wycena szkody

+49 (0) 178 888 77 25

www.rzeczoznawca24.de ■ kontakt@rzeczoznawca24.de

RZECZOZNAWCA SAMOCHODOWY

E. POGODZINSKI

Geprüfte
Qualifikation
Prüfzeichen
gültig bis:
30.09.2025

www.tuv.com
ID: 0000039894

**MIAŁEŚ WYPADEK, SKORZYSTAJ Z
PRAWA DO NIEZALEŻNEJ WYCENY
SZKODY**

poradź się zanim postawisz fałszywy krok
PIERWSZA PORADA - BEZPŁATNA -

- rzeczoznawca certyfikowany przez TÜV
- wycena szkód powypadkowych – **Gutachten**
- wycena wartości pojazdu

www.kfz-gutachten-pogo.de

Funk: 0178 3490159 Tel-Fax: (030) 64493125

NIEZALEŻNY RZECZOZNAWCA SAMOCHODOWY

Dipl.-Ing. Michael Żurek

partner DAT, SCHWACKE, KÜS, ADAC

BEZPŁATNE PORADY TELEFONICZNE

zadzwoń, poradź się bezpłatnie, zanim zadzwonisz do ubezpieczalni!

- dla poszkodowanych (bez winy), **BEZPŁATNIE**
- ocena szkód powypadkowych dla niemieckich lub polskich ubezpieczalni (Gutachten)
- pomoc w uzyskaniu odszkodowania
- ocena wartości pojazdu
- oględziny u klienta, krótkie terminy

Funk 0163 - 24 007 01, (030) 76678600

www.michael-zurek.de

Specjalizacja:
Mercedes-Benz
Twoja nawigacja – nasz zespół!

Karl-Liebknecht-Strasse 6
17321 Löcknitz

☎ **0176 410 741 07**

shop@naviteame.de

- ✓ Aktualizacja map w systemach nawigacyjnych wszystkich marek.
- ✓ Konwersje USA na EU.
- ✓ Naprawa wzmacniaczy samochodowych.

- ✓ Bezpłatna diagnoza.
- ✓ 12 miesięcy gwarancji.
- ✓ Szybka realizacja napraw.

Masz pytania?

Napisz do nas na WhatsApp lub zadzwoń!

www.NaviTeame.de

AUTO - UBEZPIECZENIA

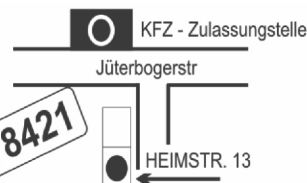
- NUMERY PRÓBNE
- NUMERY CELNE
- USŁUGI REJESTRACYJNE
- **NOWOŚĆ!** Wykonujemy na miejscu tablice rejestracyjne!

Biuro przy Urzędzie Komunikacji
"ZULASSUNGSSTELLE"

- Kreuzberg
pon-śr. 8.00-15.00,
czw. 10.00-18.00, pt. 8.00-14.00

ZULASSUNGS - UND VERSICHERUNGSSERVICE
Heimstr. 13, 10965 Berlin

Tel.: 030 - 785 42 04 • Fax: 030 - 627 36 553
Funk: 0172 - 38 30 142

RZECZOZNAWCA SAMOCHODOWY Dariusz Massel

Usługi:

- Kosztorys po wypadku OC - Gutachten
- Kosztorys Auto-Kasko AC
- Wycena wartości pojazdu
- Pomoc przy likwidacji szkód krajowych oraz zagranicznych

Dipl. Wirtschaftsjurist

certifikowany rzeczoznawca
przez PersCert TÜV Rheinland
Lindenufer 17, 13597 Berlin
E-mail: massel-sv@gmx.de
Tel.: 030 / 50 34 86 82

0172 / 978 68 15

ODZYSKANIE PRAWA JAZDY - IDIOTENTEST PROFESJONALNE PRZYGOTOWANIE DO MPU PRZEZ PSYCHOLOGA

- bezpłatna konsultacja i bezpłatna analiza akt
- zapisanie na abstynencję - alkohol lub narkotyki
- przygotowanie do MPU online lub osobiste
- przygotowanie w języku polskim lub niemieckim
- pomoc w załatwianiu wszelkich formalności
- niska cena, wysoka jakość, profesjonalizm
- 95% zdawalności za pierwszym razem

Małgorzata Voelkel
mgr psychologii

ZADZWOŃ: 0152 33578752
0048 789414402 (KOMÓRKA POLSKA)

margaretavoelkel@aol.de
www.mpu-przygotowanie.de

Billy-Wilder-Promenade 32
14167 Berlin

Auto Anmeldung Spandau

Usługi rejestracji pojazdów
Berlin i Brandenburgia

- meldowanie, wymeldowanie
- zmiana adresu, nazwiska, itp.
- rejestracje próbne 5 dni
- rejestracje eksport 15/30 dni
- tablice rejestracyjne wykonujemy na miejscu - różne rozmiary, kolory

**Brunsbütteler Damm 11
13581 Berlin**
(naprzeciwko Spandau Arcaden)
pon-czw. 10:00-18:00
pt. 10:00-17:00

Tel.: 030/ 35 10 62 28 WhatsApp: 01522 5915255
www.kfz-zulassung-spandau.de

www.jardan-bus.pl

Licencjonowany Przewóz Osób

JARDAN#BUS

Katowice-Gliwice-Opole-Wrocław-Berlin

Wyjazdy - Niedziela 16:00	Czwartek 7:00	Piątek 7:00
Powroty - Poniedziałek 11:00	Czwartek 16:00	Piątek 16:00

Możliwość przewozu z adresu na adres! Zabieramy również przesyłki!

0048 784 276 704 0048 600 426 476

KFZ-GUTACHTERBUERO.COM

GUTACHTEN, BEWERTUNG, PRÜFUNG, BERATUNG

RZECZOZNAWCA SAMOCHODOWY

ocena szkód powypadkowych, ocena wartości pojazdu,
ogłędziny u klienta, szybkie terminy

MÓWIMY PO POLSKU!

Współpracujemy z renomowaną polskojęzyczną
kancelarią adwokacką w Berlinie

Markus Kleeberg
Neue Straße 10, 14163 Berlin
+49 176 790 930 35
info@kfz-gutachterbuero.com

Dla
poszkodowanych
bezpłatna wycena
szkody

Reprezentanci prawdziwego sportu

Polscy koszykarze na wózkach zajęli szóste miejsce na Mistrzostwach Europy w Sarajewie, które rozegrano w ubiegłym miesiącu. Ampfutbolistki w 2024 sięgnęły po brązowe medale pierwszych w historii Mistrzostw Świata kobiet. Z kolei piłkarze z kadry Amp Futbol Polska są aktualnymi zwycięzcami Ligi Narodów 2025. Tylko... czy ktoś z Państwa o tym słyszał?

Ana Sasse (ana.sasse_fotografie.sport)

Emocje narodowe i prywatne

Niemal trzy lata współpracuję już z Reprezentacją Polski w Koszykówce na Wózkach w roli media menadżera. Przez ten czas żyłem się z kadrą, doświadczając wzlotów i upadków, nieodłącznych elementów sportowego świata. Smuciłem się, gdy przez słabe Mistrzostwa Europy w Rotterdamie przepadła nam szansa walki o miejsce na Paraolimpiadzie w Paryżu. Skakałem ze szczęścia dopingując naszych na żywo w Wiedniu, gdy w formacie koszykówki 3x3 zdobywali wicemistrzostwo Starego Kontynentu. Krzyczałem ze szczęścia oglądając jak koszykarze wyjeżdżili trzecie miejsce na Świecie w baskecie 3x3 w RPA.

W październiku tego roku część emocji przeżywałem na żywo w Sarajewie, część już sprzed ekranu komputera. Biało-czerwoni zmagania w grupie zakończyli bilansem 3-2, wygrywając z Bośnią i Hercegowiną, Austrią i faworyzowaną Turcją. Czwierćfinał przegraliśmy z bardzo mocnymi Włochami 69:72, mając w swoich rękach rzut na remis! Odbudowaliśmy się pewną wygraną z Holandią 73:81 i ponownie stanęliśmy na przeciwko Turcji, by zmagać się o piątą lokatę premiowaną bezpośrednim awansem na Mistrzostwa Świata 2026 w kanadyjskiej Ottawie. Przez cały mecz, oprócz ostatniej sekundy, na prowadzeniu byli nasi rodacy. Niestety, ostatnim rzutem, w ostatniej sekundzie, rywale zdołali wyszarpać zwycięstwo 82:81.

Polskim koszykarzom pozostają występy w turnieju repasażowy, podczas którego o miejsce na MŚ przyjdzie nam ścigać się z czołowymi zespołami ze wszystkich kontynentów. Czy mamy szansę? Oczywiście! W końcu to w naszych szeregach gra Mateusz Filipski, jeden z najlepszych rzucających w całej historii dyscypliny, a także Dominik Mosler, jeden z liderów włoskiej Serie A. Trenerem Polaków pozostaje Marcin Balcerowski, znakomity koszykarz na wózkach, a prywatnie tata Olka Balcerowskiego, centra reprezentacji Polski w koszykówce bieganej.

Po co to oglądać?

Często słyszałem to pytanie, z czasem opracowałem dwie odpowiedzi, dłuższą i krótszą. Zaczniemy od tej drugiej. Kosz na wózkach to atrakcyjny, dynamiczny sport, w którym nie decydują pieniądze, a czyste umiejętności poszczególnych graczy. To nie klubowa piłka nożna, gdzie częstość o sukcesie przesądza głównie zasobność kasy sponsorów. Basket na wózkach wciąż oferuje sport w czystej postaci. Często słyszę ripostę, jasne, ale to niepełnosprawni, fajnie, że mogą pograć, ale dla widza musi to być nudne. Nic bardziej mylnego! I tu przechodzimy do dłuższej formy wypowiedzi.

Proszę sobie wyobrazić kosz zawieszony na standardowej w tej dyscyplinie wysokości, czyli na 3 metrach i 5 centymetrach. Dodajmy do tego standardowe wymiary parkietu, w tym odległość linii za trzy na dystansie

6.75 metra. W tej scenarii na połowę rywala wjeżdża rozpędzony do ponad 20 km/h Dominik Mosler, zawodnik o posturze i wadze mięśniowej kulturysty. Tyle, że siedzący na wózku sportowym - nogę stracił w wypadku komunikacyjnym w 2005 roku. Słychać zgrzyt metalu o metal, Polak wygrywa walkę koło w koło i atakując obręcz umieszcza piłkę w siatce. Inna perspektywa - Mateusz Filipski w pełnym pędzie zmienia kierunek jazdy, balansuje na jednym kole, mija rywala przed linią za trzy. Składa ręce do rzutu, siłą mięśni brzucha i rąk posyła piłkę do kosza strzałem zza łuku. Każdy kto kiedykolwiek grał w koszykówkę, niech wyobrazi sobie, że musi oddać rzut, siedząc na poruszającym się krześle biurowym, w dodatku otoczony przez przeciwników. Niemożliwe? A jednak!

Spróbuj sam

W stolicy Niemiec można wybrać się na mecz Alby Berlin na wózkach, zmagania ligowe startują w listopadzie. Podczas cieplejszych miesięcy warto samemu spróbować zagrać, umawiając się na warsztaty organizowane przez organizację SpOrt365 Community, znajdującą się w Görlitzer Park. Byłem z paroma grupami dzieci, frajdę z gry w basket na wózkach mają już sześciolatki! Choć nie jest to proste, gdyż pamiętać trzeba o jednoczesnej kontroli wózka, kozłowaniu, a w kluczowym momencie oddaniu rzutu. By kibicować polskiemu zespołowi, należy wybrać się już w podróż do kraju, najbliższej granicy występują pierwszoligowcy: IKS 2017 Poznań i Górnik Toyota Wałbrzych.

Amp futbol na ekranie

Znacznie prościej jest doświadczyć emocji dotyczących polskich reprezentacji amp-futbolu. 11 listopada wystarczy włączyć TVP Sport i obejrzeć film dokumentalny "Kto wygrał mecz", prezentujący kulisy pierwszego w historii mundialu dla zawodniczek po amputacjach, na którym Polki sięgnęły po brązowe medale. Piłkarze swojej produkcji doczekali się już znacznie wcześniej, w 2020 roku. Dokument "Urodzeni zwycięzcy" w reżyserii Michała Kaweckiego dostępny jest online na platformie streamingowej TVP VOD.

Amp-futboliści osiągają olbrzymie sukcesy, promowani są przez piłkarskie gwiazdy, z Robertem Lewandowskim na czele. Dziś są znaczącą, świetnie zorganizowaną siłą w polskim sporcie, która wiele dobrego robi przede wszystkim dla dzieci i młodzieży, między innymi poprzez organizowanie campów i akademii.

Profesjoniści

Patrząc na mecze amp-futbolu czy koszykówki na wózkach mamy szansę obserwować sportowców na najwyższym poziomie. Nie osoby z niepełnosprawnością, które grają dla rehabilitacji i dobrej zabawy, a właśnie profesjonalistów w swoim fachu, którym zależy tylko na godnej postawie na boisku i wygranej. Czy ktoś umie sobie wyobrazić lepszą lekcję o inkluzji i równości? Ja nie, dlatego wciąż zachęcam kolejne osoby do zainteresowania się tymi sportami. Do zobaczenia na meczach!

Grzegorz Szklarczuk

Ana Sasse (ana.sasse_fotografie.sport)

POLONIJNE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNE I KULTURALNE BERLIN – PTTiK BERLIN

„PTTiK BERLIN” zaprasza w listopadzie na spacer po najstarszym cmentarzu w Poczdamie, w Bornstedt. Spotykamy się w niedzielę, tj. 09.11.2025 o godz. 13:00 na dworcu w Poczdamie przy informacji stojącej po środku przy wejściu na peron S-Bahnu.

Zgodnie z naszą listopadową tradycją zwiedzania i poznawania cmentarzy zapraszamy w tym roku do Poczdamu na spacer po najstarszym cmentarzu Bornstedt. Bornstedt to wioska z XII wieku, która znajdowała się od 1657 roku we władaniu Wielkiego Kurfürsta, natomiast król Fryderyk Wilhelm I ofiarował tę posiadłość Towarzystwu czuwającym nad militarnym sierocińcem w Poczdamie, a za czasów Wielkiego Fryderyka część terenów tej wioski i jej okolic stała się obszarem dla parku Sanssouci. Dopiero król Fryderyk Wilhelm IV połączył tereny Bornstedt z posiadłością Lindstädt i włączył je w niepodzielną posiadłość Królewską Kronfidei-Comiiss. Wioska Bornstedt nazywana także „Italienische Dorf Bornstedt” chlubi się kościołem i wieżą Campanile zbudowaną za czasów Fryderyka Wilhelma IV.

Na historycznym cmentarzu w Bornstedt pochowano od 1599 roku wiele osobistości, min. twórcy ogrodów: Peter Josef Lenne, Friedrich, Ludwig Persius, Ferdinand von Arnim, Hermann Sello, a także pierwszy niemiecki pilot Werner Alfred Pietschker, czy Karl H. Bröhan, kolekcjoner sztuki i Johann Gottlob, Samuel Rösel – artysta malarz i wykładowca na Akademii Sztuki itp.

Dzisiaj znajduje się na tym cmentarzu ponad 4000 grobów, w tym 1000 bardzo starych będących niezwykle cennym zabytkiem historycznym. Cmentarz ten w całości należy do parkowego krajobrazu Berlina i Poczdamu i znajduje się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Foto: Elżbieta Potępska

W imieniu klubu „PTTiK Berlin” na spacer zaprasza Elżbieta Potępska, przewodnik po Berlinie i Poczdamie.

Wycieczka jest bezpłatna, nie zapewniamy grupowego ubezpieczenia.

PTTiK BERLIN – Elżbieta Potępska,
przewodnik po Berlinie i Poczdamie,
tel.: 030 815 89 14, e-mail: kontakt@pttik-berlin.de

Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze - Oddział w Międzyrzeczu

Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze - Oddział w Międzyrzeczu

**Klub PTTK im. W. Korfanteo w Berlinie zaprasza na spacer .
Spacer 22.11.2025. Spotkanie godz.10:30, S Nordbahnhof przy wejściu głównym .**

Warszawa ma swoje Powązki, Paryż Père Lachaise, a Berlin dwa warte uwagi, zabytkowe cmentarze w dzielnicy Mitte. Znaleźli tu miejsca pochówku ludzie sztuk, osobistości kultury i nauki - wiele znanych nazwisk XIX w.

Ostatnie miejsce spoczynku znalazło tu też sporo osób o polskim pochodzeniu lub identyfikujących się oficjalnie jako Polacy, kilkoro popularnych artystów, inżynier wynalazca. Miło będzie zapalić im znicze i położyć kwiaty. Miejsce to ocalało pomimo iż w czasach DDR chciano wyrównać wszystko pod park miejski.

Listopad znany jest z przewidywalnie słotnej pogody, spotkanie odbędzie się bez względu na warunki atmosferyczne - jeżeli będzie bardzo padać pójdziemy do Muzeum i na kawę :)

Spotkanie poprowadzi gościnnie Monika Rządca.

**Wycieczka „Dolny Śląsk w atmosferze świąt”
28 - 30 . 11 . 2025**

Swoją podróż rozpoczniemy w Żaganiu , gdzie oprócz ciekawostek w mieście , głównym celem będzie zespół poaugustaiński z wspaniałą biblioteką . Następnie Bolesławiec z misternie zdobioną porcelaną.

Przedsięwzięcie przygotowania rozpoczniemy we Wrocławiu na Jarmarku.

W imieniu Klubu na spacer i wycieczkę zaprasza prezes Danuta Schmidt

Propozycja spaceru jest bezpłatna i nie obejmuje grupowego ubezpieczenia.

Adres kontaktowy:

Danuta Schmidt tel. 0049 163 4895991, e-mail: danuta.schmidt@freenet.de

robią wykopy	spowija- ją bagna	▼	zwrot muzycz- ny	▼	tutka	▼	typ dużych psów	▼	Al, aktor	▼	zawoła- nie na koniu	zapach po pożarze	bariery na rzekach	króle- stwo Pyrrusa	likwida- cja
▶							rzezi- mieszek	▶							
zupa z buraków	mityczny olbrzym o stu oczach		obrabia diamen- ty		drewnia- ny podkład	▶					przydo- mek F. Stamma	▶			
▶							grozi tajnej in- formacji	znacze- nie		potrawa dla bydła	egipski bóg - byk	▶			
miara papieru	▶				kichają- cy krasno- ludek	▶					gatunek papugi	▶			
baseny portowe		schabo- wy lub mielony		hormon wzrost- owy u roślin		ssak polarny	▶							... Basajew	
▶				Jacht L. Teligi		dryf	▶				dawniej wraz z Żukiem	▶			
autor "Antygo- ny"	▶								karabin maszy- nowy		jakość, gatunek towaru		marso- wa		głośnie miasto
wśród zakonn- ków	sztuczny pazno- kieć	▶				najdłuż- sza rzeka Afryki		zmora	▶						
▶								listy bez podpisu	▶						
Kazi- mierz, reżyser	zrodzo- ne z krwi Uranosa	▶						wyświe- tlacz w telefonie	▶						
▶				mierzy trzeź- wość kierowcy	▶						Cassius Clay	▶			

zadanie udostępnił serwis krzyżówkowy **szarada.net**

Kontakty – bezpłatny miesięcznik polonijny, ukazujący się systematycznie od 1995 roku w Berlinie i Brandenburgii oraz na stronie www.kontakty.org
Kontakty ukazują się w każdą pierwszą niedzielę miesiąca. Ogłoszenia przyjmujemy do 20-tego każdego miesiąca wraz z dowodem wpłaty!
Adres redakcji: Kontakty, Ollenhauer Str. 45, 13403 Berlin, tel.: 030 3241632, fax: 030 37591850, e-mail: webmaster@kontakty.org

W pilnych sprawach tel. kom.: 0176 21137428 oraz 0178 6990385

Postbank Berlin IBAN: DE07 1001 0010 0517 3861 07, BIC (SWIFT): PBNKDEFF

Godziny otwarcia: przyjmowanie reklam od wtorku do czwartku w godzinach od 10:00 do 17:00 lub na umówiony termin

Zespół redakcyjny: Redaktor naczelna/ wydawca: Marianna Klon, tel.: 0176 21137428

Redakcja: Izabela Klon-Dziągwa, Andrzej Klon, Marta Szymańska, Anna Burek, Jakub Tosik, Tomasz Klon, Grzegorz Szklarczyk

OD REDAKCJI: Uwaga! Prace prosimy przysyłać w formatach: *TIF, *EPS (level 2), *PDF (high quality), *CDR (max. v13), *JPG. Wszystkie użyte czcionki w dokumencie powinny być dostarczone oddzielnie w formacie OpenType lub zamienione na krzywe, rozdzielczość map bitowych nie niższa niż 300 dpi, w palecie kolorów CMYK. W innych przypadkach moduły mogą różnić się od przesłanych przez Państwa projektów, ZA CO REDAKCJA NIE ODPOWIADA! Zastrzegamy sobie prawo do skracania tekstów nadesłanych do redakcji i zmiany tytułów. Nie ponosimy odpowiedzialności za treść reklam ogłoszeń. Wszelkie przedruki i kopiowanie bez zgody redakcji zabronione. Mamy prawo odmówić zamieszczenia reklam i ogłoszeń jeśli ich treść i forma są sprzeczne z charakterem czasopisma „KONTAKTY”

Miejscowym sądem jest sąd w Berlinie. Prawem obowiązującym jest prawo niemieckie.

UWAGA: ze względu na utratę jakości oraz liczne błędy drukarskie, reklamy nie mogą być wypuszczane z programu Word.

Zasady odpłatności:

Ogłoszenia drobne i towarzyskie do 25 słów - 17 Euro (powyżej 0,50 Euro za każde słowo). **Ogłoszenia firmowe** - 1cm²: czarno-białe - 1,50 Euro, w kolorze - 1,90 Euro. **Ogłoszenia firmowe** - 1 cm²: strona 3 i ostatnia w kolorze - 2,50 Euro. **Ogłoszenia ekspresowe w internecie** (do 20 słów) - 10 Euro za miesiąc ekspozycji. **Ceny bez podatku.**

Uwaga! Przy wpłatach do 7 dni za ogłoszenia ramkowe pow. 30 Euro udzielamy rabatu: 3 miesiące - 5%, 6 miesięcy - 10%, 12 miesięcy - 15%. Reklamy firmowe (powyżej 9 cm x3 cm) zlecone do opracowania przez grafika „KONTAKTÓW” płatne 30 Euro.

AUTOHAUS
Kaufmann
GmbH

Birkbuschstr. 53A, 12167 Berlin
info@renault-kaufmann.de
Tel.: 030 / 7699 23-31
Tel.: 030 / 7699 23-25
Fax: 030 / 7699 23-29

Dojazd: S+U 9 Bahn / stacja Rathaus Steglitz, przesiadka na Bus 186, kierunek Lichterfelde-Süd, przystanek docelowy: Gärtnerstr.

W naszej ofercie ponad 200 modeli samochodów wielu renomowanych marek!!!

● Renault ● Mercedes ● Audi ● BMW ● Volkswagen ● Nissan ● Mini ● Opel ● Toyota ● Dacia ●

Propozycje pana Szulca na LISTOPAD 2025!!!

HYUNDAI i20 SELECT 1.2 TOP ZUSTAND
62 kW (84 PS), 44.600 km, benzyna, manualna skrzynia biegów, 2018, klimatyzacja, centralny zamek, wspomaganie kierownicy, centralny zamek, elektryczne szyby, tempomat, wielofunkcyjna kierownica, radio, USB, bluetooth, zestaw głośnomówiący, opony całoroczne, czujnik świateł, komputer pokładowy, system start-stop

Cena: 9.480 €

RATY od
89 €/mies.

RENAULT MEGANE GRANDTOUR LIMITED DELUXE 1.5 BLUE DCI KAMERA+NAVI+SITZ

85 kW (116 PS), 180.260 km, diesel, manualna skrzynia biegów, 2020, klimatyzacja, wspomaganie kierownicy, centralny zamek, elektryczne szyby, podgrzewane fotele, tempomat, czujniki parkowania, system nawigacji, CD, radio, USB, MP3, bluetooth, ekran dotykowy, kontrola trakcji, światła przeciwmgielne, kamera cofania, czujnik deszczu, czujnik świateł, system start-stop, opony całoroczne, serwisowany zgodnie z książką serwisową

Cena: 9.890 €

RATY od
89 €/mies.

MERCEDES-BENZ CLA 180 SHOOTING BRAKE NAVI ACC EL. HECKKLAPPE KLIMAAUTOM FAHRERPROFIL AMBIENTE BELEUCHTUNG
80 kW (109 PS), 215.000 km, diesel, automatyczna skrzynia biegów, 2017, klimatyzacja, wspomaganie kierownicy, centralny zamek, elektryczne szyby, podgrzewane fotele, tempomat, czujniki parkowania, fotele sportowe, elektryczna kłapa bagażnika, kontrola trakcji, czujnik deszczu, czujnik świateł, radio, USB, MP3, bluetooth, aluminiowe felgi, elektryczny hamulec postojowy, komputer pokładowy, system start-stop

Cena: 12.890 €

RATY od
109 €/mies.

RENAULT CLIO V INTENS 1.0 TCE 90 EU6D NAVI LEADER DIGITALES COCKPIT 360 KAMERA LED APPLE CARPLAY

67 kW (91 PS), 83.669 km, benzyna, manualna skrzynia biegów, 2021, klimatyzacja, wspomaganie kierownicy, elektryczne szyby, skórzana tapicerka, tempomat, czujniki parkowania, wielofunkcyjna kierownica, kontrola ciśnienia w oponach, kontrola trakcji, system nawigacji, radio, USB, bluetooth, ładowanie indukcyjne, streaming muzyki, regulacja wysokości świateł, kamera cofania, czujnik deszczu, aluminiowe felgi, komputer pokładowy, system start-stop

Cena: 11.890 €

RATY od
109 €/mies.

NISSAN QASHQAI N-CONNECTA 1.2 DIG-T
85 kW (116 PS), 48.000 km, benzyna, automatyczna skrzynia biegów, 2016, klimatyzacja, wspomaganie kierownicy, centralny zamek, podgrzewane fotele, tempomat, czujniki parkowania, zestaw naprawczy opon, CD, radio, USB, MP3, bluetooth, ekran dotykowy, światła przeciwmgielne, przyciemniane szyby, kamera cofania, czujnik deszczu, asystent świateł drogowych, aluminiowe felgi, elektryczny hamulec postojowy, komputer pokładowy system start-stop

Cena: 13.780 €

RATY od
119 €/mies.

RENAULT KANGOO RAPID EXTRA 1.5 BLUE DCI 95 FAP EU6D-T SORTIMO

70 kW (95 PS), 151.379 km, diesel, manualna skrzynia biegów, 2020, klimatyzacja, wspomaganie kierownicy, centralny zamek, elektryczne szyby, tempomat, wielofunkcyjna kierownica, kontrola trakcji, radio, USB, bluetooth, zestaw głośnomówiący, komputer pokładowy, system start-stop, drzwi przesuwane, serwisowany zgodnie z książką serwisową

Cena: 8.890 €

RATY od
69 €/mies.

RENAULT TRAFIC KASTEN L2H1 KOMFORT 2.0 DCI PDC+KLIMA
88 kW (120 PS), 92.455 km, diesel, manualna skrzynia biegów, 2021, klimatyzacja, wspomaganie kierownicy, centralny zamek, elektryczne szyby, poduszka powietrzna, kontrola trakcji, drzwi przesuwane, przyciemniane szyby, światła do jazdy dziennej, komputer pokładowy, system start-stop, USB, bluetooth, zestaw głośnomówiący, serwisowany zgodnie z książką serwisową

Cena: 15.890 €

RATY od
129 €/mies.

RENAULT MASTER III KASTEN L2H2 HKA 3,5T 3 AHK, SICHERHEITS-PAKET

99 kW (135 PS), 103.000 km, diesel, manualna skrzynia biegów, 2020, klimatyzacja, wspomaganie kierownicy, centralny zamek, elektryczne szyby, kontrola trakcji, hak holowniczy, wykończenia drewniane, drzwi przesuwne, światła przeciwmgielne, przyciemniane szyby, czujnik deszczu, USB, MP3, bluetooth, serwisowany zgodnie z książką serwisową

Cena: 17.890 €

RATY od
149 €/mies.

Posiadamy w naszej ofercie ponad 300 aut.

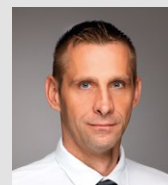
Zobacz nas na:

www.renault-kaufmann.de, www.autokomis-berlin.pl

Oferujemy sprzedaż ratną oraz leasing samochodów nowych i używanych!

Dogodne spłaty rat dla osób posiadających firmy lub zatrudnionych w Niemczech

Zapewniamy usługi serwisowe oraz przeglądy techniczne w naszych firmowych warsztatach!

p. Cezary Szulc

Tel.: 769923-25

ZAKŁADANIE I PROWADZENIE SPÓŁEK W NIEMCZECH I UNII EUROPEJSKIEJ

Jedyna tego typu firma w Niemczech. Co nas wyróżnia ?

tradeoffice24.com GmbH, Piotr Winiarski, CEO
Westhafenstr.1 | 13353 Berlin
Tel.: +0049 30 21966038 | Fax: +49 30 21966174
office@tradeoffice24.com
www.tradeoffice24.com

Tylko u nas w jednym miejscu, w jednym zespole i według branży:
wielojęzyczni inżynierowie, ekonomiści, prawnicy, doradcy podatkowi i ubezpieczeniowi,
eksperti marketingu międzynarodowego, tłumacze • Organizacja dystrybucji
towarów i usług • Stała opieka w trakcie otwierania i działalności firmy.
Oferujemy adres, serwis biurowy, prowadzenie księgowości, prowadzenie reprezentacji
i przedstawicielstw firm z Polski • Eksport, import, handel, produkcja.
Międzynarodowe targi i giełdy kooperacyjne. Strategia. Projekty.

Poland Business Center World
Światowe Stowarzyszenie Firm Polskich i Polonijnych

info@PolandBusinessCenter.world
www.PolandBusinessCenter.world

✓ **INTERNET DOMOWY**
✓ **INTERNET MOBILNY**
✓ **TELEFONY KOMÓRKOWE**

+49 176 482 077 84 +49 30 818 680 77

teleberlin.pl

WSZYSTKIE PORADY SĄ
DARMOWE I W JĘZYKU POLSKIM!

ZAPRASZAMY!

teleberlin.pl Inh. Teodor Mainka, Friedrich-Wilhelm-Str.83, 13409 Berlin

iPhone SAMSUNG NOKIA SONY HUAWEI mi LG Vodafone Blau ortel O₂ 1&1 mobilcom debitel ay yildiz yourfone GTELU

AGENCJA IMPREZ ROZRYWKOWYCH KONTAKTY KLON ZAPRASZA NA **POLONIJNY BAL KARNAWAŁOWY** 17 STYCZNIA 2026

OMEN-BAND

Bal odbędzie się w dniu 17 stycznia 2026 roku w sali Palais am See, Tegel, Wilkestr. 1.

Bilety do nabycia w biurze miesięcznika „Kontakty”

przy Ollenhauer Str. 45, 13403 Berlin, tel.: 030 324 16 32, 0178 6990385, 0176 21137428

e-mail: webmaster@kontakty.org